

LIITON
arkki

toukokuu 2013

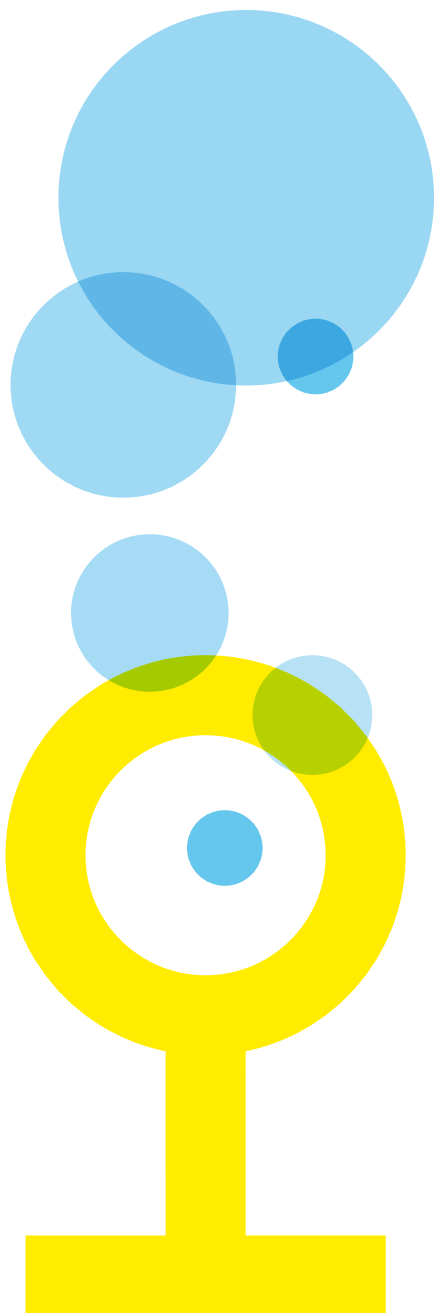
Tekijänoikeudet turvaan

Hankalat neuvottelut

Vahva Yleisradio on kansalaisten etu

Tohlopin henki liikkuu muutoksien maastossa

Putous – Suomen hauskin toimitus

Päätoimittaja: Ari-Pekka Sirviö
Toimitus: Pirjo Munck
Taitto: Leena Luotio
Kannen kuva: Seppo Sarkkinen
Paino: Edita, Helsinki
ISSN 1459-9651 (painettu)
ISSN 1459-966X (verkkolehti)

Toimituskunta:
Ari-Pekka Sirviö, pj.
Jari Aula
Antti Laakso
Linus Lång
Riikka Kaihovaara
Kirsi Mattila
Leena Mattila
Jukka-Pekka Nyrhinen
Kari Romppainen

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Pääkirjoitus	3
Vaikeaksi meni	4
Tohlopin henki liikkuu muutoksien maastossa	5
Hienoja puitteita, haasteita ja hieman ongelmia	7
Studio- ja tilaremontit alkavat Pasilassa	8
Ylen ja TAMKin yhteistyön ensi askeleet otettu	8
Vähemmän hypeä, enemmän kuuntelua, kiitos	9
Tekijänoikeudet turvaan	10
Työsopimusten kertomaa	11
Tekijöiden yhteinen hanke	12
Kysymyksiä ja vastauksia Tekijänoikeussopimuksesta	13
Näin teet Tekijänoikeussopimuksen	14
Upphovsrättsavtalet	15
Tekijäfoorumi vaatii tekijöille kunnollisia korvauksia	16
Reilu peli tekijänoikeuksiin	17
Journalistavtalet i Sverige	18
Sopimusten yhdistäminen on meilläkin mahdollista	20
Hankalat neuvottelut	21
Vahva Yleisradio on kansalaisten etu	22
Putous – Suomen hauskin toimitus	24
Sote sinne, ja sote tänne	26
Arkin kevätkaraoke	27

Julkaisija:
Radio- ja televisiotoimittajien liitto ry
Uutiskatu 2, 00240 Helsinki
PL 76, 00024 Yleisradio
puh. (09) 1480 3382, 040 519 5344
rttl@yle.fi

Juttuehdotukset, kommentit ja muut viestit ovat tervetulleita. Läheta juttusi sähköpostilla osoitteeseen pirjo.munck@yle.fi. Seuraava Arkki ilmestyy marraskuussa 2013.

Tekijöille kuuluu korvaus työstään

PIDÄMME viisipäiväistä työviikkoa, kahdeksantuntista työpäivää tai lomaviikkoja itsestään selvinä etuina. Näin ei kuitenkaan aina ole ollut. Ne ovat kaikki työntekijöiden etujärjestöjen aikanaan työntekijöille neuvottelemia etuja, joiden eteen on tehty paljon työtä.

Itsestään selvää pitäisi myös olla se, että tekijä saa teostensa käytöstä korvauksen.

Tähän asti Kopiosto on saamiensa valtakirjojen perusteella valvonut teostemme esityksiä, kerännyt niiden käytöstä meille kuuluvat korvaukset ja tilittänyt ne lopulta meille tekijöille.

Mutta nyt maailma on muuttunut. Media on saanut uusia muotoja ja teoksia esitetään uusilla julkaisualustoilla ja välikäsien kautta niin, että perässä ei tahdo pysyä. Taloudellinen hyöty tästä lisääntyneestä käytöstä menee kaupallisille toimijoille tekijöiden jäädessä nuolemaan näppejään. Teoksiamme esitetään kaapeliverkoissa, internetissä, julkisissa tiloissa ja ties missä meidän saamatta siitä senttiäkään korvausta. Arvioiden mukaan tekijöiltä jää nykyisessä villissä tilanteessa saamatta miljoonia euroja heille kuuluvaa rahaa vuosittain.

Tekijän on yksin mahdoton seurata, missä kaikkialla hänen ohjelmiaan julkaistaan tai esitetään. Siksi meillä on olemassa Kopiosto, joka tekee työn puolestamme. Nyt tekijäjärjestöt ja Kopiosto ovat sopineet uudesta järjestelystä, jolla vahvistetaan oikeuksiamme.

Journalistiliitto ja muut tekijäjärjestöt keräävät jäseniltään yksinoikeuksia, jotka koskevat televisio- ja radio-ohjelmien opetuskäyttöä, televisiokanavien edelleenlähettämistä, yleisölle välittämistä, julkista esittämistä, verkkotallennuspalveluja ja ei-kaupallinen tallennekäyttöä sekä hyvitysmaksun hallinnointia. Yksinoikeudet siirretään keräämisen jälkeen Kopioston hallinnoitavaksi, joka voi tämän jälkeen entistä tehokkaammin valvoa av-tekijöiden etua sekä kerätä ja tilittää heille korvauksia.

Ainoastaan näin varmistamme, että me tekijät saamme meille kuuluvat korvaukset myös muuttuneessa mediamaailmassa.

ARI-PEKKA SIRVIÖ
ari-pekka.sirvio@yle.fi

PS. Tätä kirjoittaessani Journalistiliitto on jättänyt lakkovaroituksen ja työnantajapuoli puolestaan ilmoituksen työsulusta. Otteet kovenevat TES-kentällä ja tilanne on melko lukossa. Toivotamme printtipuolen kollegoille tsemppiä heidän oikeutetussa taistelussaan.

puheenjohtajan palsta

KUVA Seppo Sarkkinen

Vaikeaksi meni

OLEN istunut peilin edessä jo muutaman kuukauden, ja kyllä se niin on, että juuri sieltä ei löydy syytä siihen, miksi tämän kevään työehtoneuvottelut ovat olleet yhtä tuskaa. Valmistauduimme sekä MTV:n että lehdistön neuvotteluihin huolella. Kuuntelimme jäseniämme, ja teimme omat tavoitteemme. Työnantajat tulivat neuvotteluihin epätavallisilla ja myös epärealistisilla vaatimuksilla. Heikennyksistä oli silloin kysymys. Maikkarissa ne kohdistuivat sairauskuluihin ja lehdistössä lomiin. Loman leikkaaminen yhdellä viikolla oli aivan liikaa puhumattakaan vaatimuksista poistaa sopimuksesta pykälät, joiden mukaan journalistia ei voi velvoittaa tekemään tekstimainontaa tai olla noudattamatta hyvää lehtimiestapaa (journalistin ohjeita).

Työnantajien palkkaesitykset ovat olleet masentavia. Esimerkiksi lehdistössä esitetyillä luvuilla olisi päädytty korotuksiin, jotka olisivat vaihdelleet taulukkopalkoilla mitattuna 6 – 15 euron välillä kuukaudesta. Tai alaraja on oikeasti nollassa, sillä ensin olisi pitänyt neuvotella työrauhan valitessa korotetaanko palkkoja yritystasolla ollenkaan, mikä olisi johtanut järjettömään luottamusmiestien painostamiseen. Eipä meille jäänyt silloin muutakaan mahdollisuutta kuin jättää lakkovaroitus ensin Maikkariin ja lopulta lehdistöön.

Maikkarissa päädyttiin sovittelijan kautta kaikkiaan runsaan 1,1 prosentin korotustasoon. Lehdistössä on tätä kirjoittaessa esillä 0,4 – 0,5 prosentin korotusesitys. Graafisen teollisuuden muille henkilöstöryhmille aiemmin sovitut korotukset merkitsevät kaikkiaan 2,4 prosentin palkkapottia, joista lähes kaksi prosenttia on kaikille tulevaa yleiskorotusta. Lehdistössä iso osa olisi jäänyt kokonaan ilman korotuksia, koska esitys oli rakennettu kokonaan yritystasolla sovittavaan jakotapaan.

Viestinnän keskusliitto yritti lisätä painetta julistamalla aikakauslehdet ja pienet paikallislehdetkin työsulkuun. Työnantajat pelasivat siis upporikasta ja rutiköyhää.

Vanha työmarkkinaslogan kertoo, että kun neuvotteluissa ei saa lyödä ketään, jäljelle jää vain yksi vaihtoehto, jättää lakkovaroitus ja valmistautua mahdolliseen lakkoon.

Koska väliin on vaikeaa ymmärtää, miksi tehdään ihan oikeasti hölmöilyjä, niin täytyy miettiä syntyjä syviä. Hankala tilanne ei johdu välttämättä meistä vaan jostakin muusta. Noin vuoden ajan suomalainen työmarkkinaelämä on muuttunut rutkasti. Kun aiemmin aidosti pyrittiin ratkaisuihin, jotka molemmat osapuolet pystyivät nielemään, on nyt näköjään ajatuksena, että kaikki syötetään pakkoruokinnalla kurkusta alas.

Neuvottelujamme niin Maikkarissa kuin lehdistössäkin on värittänyt se, että tämän vuoden paineet on ladattu syksyyn teknologiateollisuuden neuvotteluihin. Samat, meille pakkosyötetyt korotusesitykset olivat kevään keskusjärjestöjen kariutuneissa neuvotteluissa esillä. Niin oli myös työajan pidentäminen. Joutuimme tämän tosiasian eteen, vaikka meillä ei ollut mitään ajallista tai toiminnallista yhteyttä metalliteollisuuteen, jonka siis piti ratkaista kaikki syksyllä. Peiliin katsomisesta ei siis ole mitään järkeä, katse pitää kääntää toiseen suuntaan.

Tilanne on mieletön, jos tämä näin jatkuu. Ei voi olla niin, että kaikki työmarkkinasopimukset rakentuvat joidenkin muiden kuin sopimusten osapuolten vuoropuhelun tai neuvottelun varaan. Onko esimerkiksi tulkittava niin, että Turussa telakoiden tilanne muodostaa Turun Sanomien ja Ylen Turun alueihmisten palkan korotusten perusteeksi?

Ylen ja Maikkarin vuoden lopulla käytäviin neuvotteluihin saattaa siis tulla kummallisia ulkopuolisia väristyksiä, joiden torjumiseen pitää nyt valmistautua todella huolella.

Arto Nieminen
Suomen Journalistiliiton puheenjohtaja
arto.nieminen@journalistiliitto.fi

Tohlopin Show & Go pisti väen lanteet liikkumaan. Virtuaalistudiossa kuvattuun Gangnam style - videoon sai osallistua ohjatusti tai vapaalla tyyllillä. Itse toimitusjohtaja Lauri Kivinenkään ei säästellyt liikkeissään vaan antoi kaikkensa Pikku Kakkosen Pia Koposen ohjatessa.

Kakkoslaisten arkea on värittänyt viime vuoden huhtikuusta lähtien tulevaisuuden työskentelytilojen ja -mallien selvittäminen ja muotoutuminen sekä siirtyminen HD-tuotantoon. Paljon puhuttu Tohlopin henki pusertuu tulevaisuudessa pienempiin tiloihin Mediapoliksens aloittaessa toden teolla toimintansa vuoden 2014 aikana. Teknopoliksens ostamiin tiloihin muuttaa ylälaisten kumppaneiksi Tampereen Ammattikorkeakoulun opiskelijoita ja joukko media-alan yrityksiä. Yleisradio hakee näillä kumppanuuksilla uutta toimintamallia.

TEKSTI JA KUVAT Jukka-Pekka Nyrhinen

Tohlopin Henki liikkuu muutoksien maastossa

KAKKOSEN VÄKI tunsi helpotusta, kun selvisi, että Yleisradio jatkaa toimintaansa Tampereella ja paikkavaihtoehdoista päädyttiin edelleen Tohlopinjärven rannalle. Vuosien saatossa vieraat ympäri maailmaa ovat kehuneet Tohlopin olevan ympäristöltään yksi kauneimpia televisiokeskuksia.

Tohlopin TYP-hanke eli työympäristön parantaminen sekä Tohloppi RI (reinvented) ovat kulkeneet käsi kädessä. Re-

montit vaikuttavat työ- ja toimistotiloihin. Jotkut muuttavat jopa kahdesti ennen kuin projekti on viety loppuun. Uusien laitteiden käyttökoulutus on ollut uuras urakka ja tulevat monitoimitilat aiheuttavat pelkoa, hämmennystä ja jopa torjuntaa.

“Tohlopin seinien kaatuminen” - tilaisuus 13.4.2012 oli lähitöläus tuotantotilojen remontille. Työ saatiin päätökseen tämän vuoden alussa.

REINVENTED ELI UUELLEENAJATTELU

Remontissa toteutettiin aivan uusi ajattelutapa studiotilojen rakentamisessa. Kahta suurinta lattiaa ohjataan samasta ohjaamosta ja tarkkaamotilat ovat yhteisiä. Kahdeksaa HD-kameraa käytetään yhteisesti molemmissa studioissa. Tavoitteena on käytön tehostaminen pidentämällä päivittäistä ja vuotuista toiminta-aikaa. Samanaikaisesti rakennettiin uudet leikkaamotilat, äänenjälkikäsittely- ja värikorjausyksiköt. Vanhan kuvanauhan tilalle nousi uusi Mediacenter.

Uusien tilojen ja laitteiden haltuunotto synnytti luonnollisesti kipukohtia. Koulutus ja testaus kirvoittivat jopa ajatuksia uuden oppimisen kyvyttömyydestä ja toisiin hommiin siirtymisestä. Aikataulullisista ja muista paineista selvitettiin, mutta jaksaminen on ollut kovilla.

Työsuojelullisissa näkökohdissa etenemistä on seurannut Tohlopissa työsuojeluvaltuutettu **Kari Romppainen**.

Avid-yksiköt päivitettiin vuoden alussa, ja päivitys aiheutti viikon tauon jälkikäsittelyssä. Tämä täytyi ottaa huomioon eri tuotannoissa. Helmikuun alku osoitti, että sovittu siirtymisaikataulu HD-tasoon onnistui ja hienosäädöin tilat ovat nyt käytössä lähes kokonaisuudessaan. **Antti Immosen** ja **Jaakko Valaskiven** vetämän hankkeen onnistuminen tukee väitettä, että Ylellä on media-alan paras osaaminen. Projektin karonkkaa vietettiin 19.4. hauskoissa tunnelmissa, ja Pasilastakin oli bussillinen yleläisiä tutustumassa Tohlopin uuteen arkipäivään.

TYP – KIROSANA VAIKO SITTEENKIN...

Työympäristön parantaminen -projekti toteutetaan samalla, kun yleläiset siirtyvät ns. uudelta puolelta vanhaan toimistosiipeen ja remontoitavaan filmisiipeen sekä entisen kuvanauhan tiloihin. Omasta, henkilökohtaisesta työhuoneesta luopuminen ja siirtyminen useamman henkilön jakamaan tilaan ovat herättäneet monessa vastustusta ja vähintäänkin epäluuloja. Muutto tarkoittaa myös monista tutuista tavaroista ja huone-

Entinen kuvanauha toiminnoissaan tuli tiensä päähän. Sen on korvannut uusi Mediacenter, minkä puikoissa Tuula Rantala kollegoineen siirtää näppärästi materiaalia yhtiön järjestelmiin.

kaluista luopumista. Uutta ajattelumallia harjoiteltiin jo 7. maaliskuuta "Mustien säkkien illassa", jolloin tyhjennettiin tarpeettomaksi käyneitä tallenteita, elektroniikkaa, mappeja sekä huonekaluja. Tyhjennys jatkuu kevään aikana.

Moni hyötytavara löysi uuden kodin Tohlopin porttien ulkopuolelta eikä päätynyt rojujen mukana jätelavoille. Mutta tavaroista luopuminen ei hälventänyt epäluuloja monitoimitiloihin siirtymisessä. Katoaako työrauha? Tulenko toimeen muiden huoneessa olijoiden kanssa? Missä säilytän luottamukselliset paperini ja asiakirjani? Menevätkö työpisteessäni tehdyt ergonomiset mittaukset ja säädöt hukkaan?

Näistä ja monista muista kysymyksistä on keskusteltu isommissa ja pienemmissä kokoonpanoissa, sekä myös TYP - projektissa toimivan **Kari Kilpisen** ja muutoksen suunnittelevien arkkitehtien kanssa. Kommentteja ja reunaehdoja viriää kummaltakin puolelta.

Tilanne on se, että 230 henkilöä muuttaa, ja heistä 90 kaksi kertaa. Täten muuttoja tulee olemaan yhteensä 320. Remontit tehdään kahdessa aallossa, ensimmäisen valmistuessa elokuussa ja toisen ensi vuo-

den maaliskuussa. Tavoite on, että yleläiset ovat uusissa tiloissa 31.3.2014. Yksi tärkeä seikka on myös nykyisen Tohlopin Osuuskunnan ruokalan tilanne väkimäärän kasvaessa. Millaisena ja kenen vetämänä se etenee, ratkeaa tulevaisuudessa.

KIINNOSTUSTA RIITTÄÄ

Uuden Ylen rahoitusmallin myötä erilaisten ryhmien kiinnostus ja vierailu Pasilassa ja Tohlopissa on kasvanut. Ryhmien halu tutustua toimintaan Tohlopissa jakaantuu tasaisesti ympäri vuoden. Myös Mediapolis herättää kiinnostusta eri yhteisöissä ja muuallakin kuin perinteisissä oppilasvierailuissa.

Toukokuu on luokkaretkien kulta-aikaa ja tämä aiheuttaa haasteita ryhmien kierrättämiselle remontin jälkeenkin. Luovuutta ja joustoa on löytynyt ilahduttavasti työntekijöiden joukosta ja ryhmiltä saatu palaute on ollut lähes yksinomaan positiivista. Kommentit kuten "nyt ymmärrän paremmin lopputeksteissä esiintyvien nimien tehtäviä ja tarpeellisuutta" ovat osaltaan levittämässä hyvää sanaa julkisuudessa esiintyvien kriittisten äänenpainojen vastineeksi.

Tohlopin show & Go oli myös toiminnan esittelyä ja testausta. Uudessa ohjaamossa Improvisaatio-ryhmän esityksen kenraaliharjoitus meneillään, ohjaajana Matti Grönberg.

kin vilkasta. Vastaavasti tuotantoväki ottaa tämän asian rauhallisemmin, omaa huonetta kun ei ole koskaan ollut.

Työsuojeluvaltuutettuna totean nyt vielä keran: En pysty työhyvinvoinnillisilla perusteilla projektia kaatamaan, olen selvittänyt asiaa lakimiestä myöten. Yritetään näillä raameilla löytää mahdollisimman toimivat ratkaisut. Oma aktiivisuus asiassa auttaa löytämään sellaiset.

KARI ROMPPAINEN työsuojeluvaltuutettu Yle Tampere - muu Suomi

Hienoja puitteita, haasteita ja hieman ongelmia

Tohloppi RI, TYP/Uusi työ, Mediapolis. RI on jo konkretisoitunut ja HD-tuotanto pääsyt vauhtiin. Remontit seuraavat toisiaan ja uusia rakennuksiakin lienee tulossa. Työkulttuuri muuttuu. En nyt tässä komppaa ja ota koppia toistamalla asioita, joista tiedotetaan muualla ihan riittävästi. Yritänpähän vain valottaa työntekijöiden näkökulmia muutosten keskellä.

Tohloppi RI oli ennen muuta tuotantopuolen projekti. Sen näki projektin alkupuolella, asioista keskusteltiin varsin intohimoisesti. Jälleen kerran täytyy todeta, että henkilökuntaa kannattaa kuunnella ja ottaa mukaan suunnitteluun. Ja nimenomaan ihmisiä, joilla on viime aikojen käytännön kokemusta kyseisellä alueella työskentelystä.

Tosin ei niin hyvää, ettei jotain huonoakin. Uudet langattomat komennot ovat saaneet käyttäjiensä tuomion, digitaaliset laitteet aiheuttavat häiritsevää pohjakohinaa ja ikävää viivettä. Analogisissa komennossa näitä häiriöitä ei esiintynyt. Harmillista.

Käyttäjien mielestä olisi ollut parempi jättää langattomat komennot uusimatta. Viiveen vuoksi ohjaajan tulee käyttää kuulokkeita ohjaamossa, tämä on ehdoton lähtökohta. Ratkaisuja tilanteen parantamiseksi etsitään ainakin pohjakohinan poistamiseksi. Viive on kuulemma ominaisuus, jolle on vaikeampi tehdä mitään. Samanlaisia komentoja on ollut Pasilassa pitempään käytössä. Minua ihmetyttää, että olemme tällaisessa tilanteessa.

RI:stä täytyy vielä erikseen mainita jälkikäsitteilytilojen ja -laitteiden uusiminen. Aivan liian pitkään asiallisia työskentelyolosuhteita odottaneet leikkaajat ovat viimeinkin sellaiset saaneet. Kiitokset heille kärsivällisyydestä.

Toimituspuolella RI koettiin vähän OTO:na (oman työn ohessa). Mukana kehitystyössä oli jonkin verran toimitusten edustajia, mutta osa meistä ei tainnut huomata remonttia lainkaan. Ehkä paukut säästettiin TYP-keskusteluun. Se keskustelu on ollut vähintään-

TYP-remontit tekevät tilaa vuokralaisille. Yle, TamK ja muut vuokralaiset tulevat muodostamaan Mediapolis-kokonaisuuden Tohlopissa. Rajua muutosta on luvassa. Puhutaan kumppanuuksista. "Miten minun käy?" on ensimmäinen kysymys työntekijän mielessä. Tiedottaminen on tärkeässä roolissa. Väki haluaa konkreettisia vastauksia, ei niinkään unelmahöttöä. Vastauksia esimerkiksi siihen, ajettaisiinko uutta työkalutuuia Yleen ilman merkittäviä kiinteistösaastajia? En usko. Toisaalta provosointi aiheuttaa torjuntaa ja vaikeuttaa viestin perille menoa. Tiedottamisessa on siis haasteensa.

Todettakoon vielä, että Osuusruokala Tohloppi lähtee mukaan kilpailutukseen ravintolatoiminnan jatkamisesta Mediapoliksessa myös kesän 2014 jälkeen. Hallituksen puheenjohtajana kiitan osakkaita hyvästä päätöksestä.

Jälleen kerran Tohloppi toimii koekenttänä uusille käytännöille Ylessä. Elämme mielenkiintoisia aikoja nyt ja tulevana vuosina.

Studio- ja tilaremontit alkavat Pasilassa, vuokralaisia haetaan

MYÖS PASILASSA työskentelevien yleläisten toimintaympäristö tulee muuttumaan seuraavien vuosien aikana rajusti. Yle julkisti huhtikuussa Pasilan Studiot -kehityshankkeen, jonka tavoitteena on luoda Pasilasta kohtauspaikka muun muassa media- ja pelialan yrityksille, oppilaitoksille sekä julkisen alan toimijoille. Hankkeeseen kutsutaan mukaan myös start up -yrityksiä ja digitaalisten sisältöjen tekijöitä.

Pasilan Studiot -hankkeen veturina toimii alkuvaiheessa Yle. Hankkeella tähdätään metropolialueen luovien alojen kehityksen vauhdittamiseen ja se on osa Helsingin kaupungin aluekehityshanketta ja Pasila-suunnitelmaa. Pasilan Studiot on myös osa AV-alan resurssikeskushanketta, joka käynnistyi maaliskuussa 2013. Mukana kehitystyössä ovat myös Forum Virium, Tekes ja Culminatum, joka on esittänyt Pasilan Studioita osaksi Työ- ja elinkeinoministeriön innovaatiokeskittymien INKA-ohjelmaa.

Pasilan Studioilla Yle tähtää samankaltaiseen lopputulokseen kuin Tohlopin Mediapoliksessa. Ylellä on Pasilassa paljon tuotantokalustoa, tilaa sekä valmis kaava: noin 140 000 neliometriä valmiita kiinteistöjä ja runsaasti rakennus-oikeutta.

Pasilan Studiotalon remontit käynnistyvät keväällä 2013. Studiouudistukset ovat Ylelle kalliita ja välttämättömiä investointeja, sillä teräväpiirto ja uudet tuotantotavat ovat muuttaneet ohjelmien tekemistä huomattavasti.

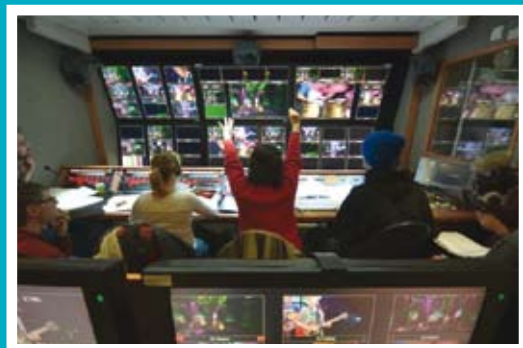
Yle tehostaa omaa tilankäyttöään Pasilassa. Yhtiön tavoitteena on vähentää oman toimistotilan käyttöä noin 40 prosentilla nykyisestä. Ylen toimitiloja remontoidaan lähivuosien aikana ja aktiivinen vuokralaisten hankinta käynnistetään Yleltä vapautuviin tiloihin. Myös Pasilan rakennusten myynnin edellytyksiä selvitetään, mutta aiemmin kaavailtu Ison Pajan myynti ei ole lähiaikoina näköpiirissä.

Muuttuneen tilatarpeen syynä on muun muassa se, että Ylen henkilöstömäärä on vähentynyt parin viime vuosikymmenen aikana lähes 2000 henkilöllä.

Ylen ja TAMKIn yhteistyön ensi askeleet otettu

Ensimmäinen yhteistuotanto TAMKIn, Ylen ja Akun Tehtaan kanssa taltioitiin opiskelijavoimin joulukuussa. Akun tehdas tarjosi käyttöön tilat ja valokaluston. Ylen puolesta käytössä oli U10 sekä henkilökuntaa opetustyöhön täysi tiimi. Lisäksi opiskelijoille järjestettiin ennakoon Tohlopissa A-studiolla kahden päivän tutustumisen ja kouluttautuminen kamera- ja ääni-työskentelyyn. Itse tuotantoon varattiin kaksi päivää: ensimmäinen harjoitteluun ja toinen päivä varsinaiseen tallennukseen. Aikaa oli normaaliin tuotantoon nähden vähintäänkin runsaasti. Ohjelman lopullinen leikkaus ja äänen jälkityöt tehtiin Ylellä. Lopputuloksena syntyi viisi n.10 minuutin bändi-inserttiä, jotka koostuivat bändin livetaltioinnista ja haastattelusta.

JOUKO JOKELA

Kuva: Kari Romppainen

Tamkin ja Ylen yhteistyö sujui hyvällä fiiliksellä eikä millään natsimeiningillä. Tiina Santaharju ohjaa.

Vähemmän hypeä enemmän kuuntelua, kiitos

YLE pystyy lähivuosina satsaamaan työvälineidemme ja -tilojemme uudistamiseen lähemmäs 40 miljoonaa euroa. Eihän sellaista kukaan voi vastustaa! Eikä kukaan vastustane sitäkään, että saamme nykyisiin vajaakäyttöisiin ja uudelleen järjestelyjen myötä tyhjeneviin tiloihimme uusia yhteistyökumppaneita tai muuten läheltä liippaavien alojen toimijoita. Viimeksi Television tulevaisuus -keskustelussa syyllistyin itsetyytyväisyyden syntiin ja ajattelin, että me osataan ja meillä on mahdollisuuksia vaikka mihin. Kyllähän me osataankin, mutta osaa kai ne muutkin!?

Sitä kuitenkin ihmettelen, miksi täällä Ylen sisällä muutosta markkinoivien täytyy hypettää niin mahdottomasti. Suurin kouhotettu autuus on, että kaikki pääsevät monitilatoimistoon ja saavat seurustella/ideoida vanhojen ja uusien kavereiden kanssa vaihtelevissa taukotiloissa ja neukkareissa.

Toimitusten ja toimistojen väelle kyllä kelpaa näiden ilmattoimien, ikkunattomien neukkareiden uudistaminen ja uudet kevyemmät yhtiöverkkoon yhteydessä olevat läppärit. Tuotannon porukat ovat aina pärjänneet ilman omia työpöytiä

ja pitäneet palaverin vaikka kuusen kannon nokassa ja joutuvat jatkamaan samaan malliin. Toki hekin ottavat varmasti ilolla vastaan uudet toimivat laitteet.

Mutta innostuminen olisi helpompaa, jos voisimme luottaa siihen, että työntekijöitä kuunnellaan ja työn vaatimukset huomioidaan. Varsinkin yhtiön ytimessä olevan ohjelmatyön hyvän ja paremman tekemisen edellytykset on otettava huomioon. Myös ne kaiutinkuuntelua ja keskittymistä vaativat tehtävät. Uutisten liian pieniin tiloihin ahdetut ja siksi meluisat monimuototilat, istumiskelvottomine lepotuoleineen, eivät vakuuta työntekijöitä kuuntelevasta uudistamisesta.

Hyvältä kuulostaa se, että uudistaminen lohkotaan sen kokoisiin paloihin, että kunkin uudistamisalueen ihmiset tietävät, ketä se milloinkin koskee ja miten pääsee mukaan vaikuttamaan.

Kun myös innostamispuheisiin ja varsinkin toteutuksiin otetaan lähtökohdaksi se, että myös hiljaiselle ja keskittymistä ja erityisiä työvälineitä ja/tai työtiloja vaativalle ohjelmatyölle on edelleen sijansa, ollaan kestäväällä tiellä, ihan ilman hypetystä.

Lämpenevää kevättä!

Pike Epstein YOT:n pääluottis
pirkko.epstein@yle.fi

Kuva: Hanna Koikkalainen

TEKSTI Marianne Leskinen PIIRROS Sebastian Dahlström

Tekijänoikeudet turvaan

KATSOTKO TV:TÄ tietokoneelta, puhelimestasi, kauppakeskuksen ruudulta vai kotisohvalta tv-vastaanottimestasi? Liikkuvaa ääntä ja kuvaa on nykyään mahdollista hyödyntää monella tavoin, kuten verkkotalennuspalveluiden ja striimauspalveluiden avulla.

Televisiota myös katsellaan ja av-teoksia käytetään enemmän kuin koskaan. Vuonna 2012 kotinauhointutkimuksen mukaan tv-ohjelmia tallennettiin kotona digiboksille yli kaksinkertaisesti siihen nähden, mitä 10 vuotta sitten. Ja luvussa ei edes huomioitu suorakatselun mahdollisuutta.

Kilpailu av-teoksiin liittyvistä tekijänoikeuksista on kiristynyt, eivätkä av-tekijät aina saa heille kuuluvia korvauksia teostensa laajasta käytöstä. Tekijöiltä vaaditaan kertakorvausta vastaan kaikkia luovutettavissa olevia tekijänoikeuksia yksinoikeudella edelleenluovutusoikeuksin. Tätä ei pidetä nykytilanteessa kohtuullisena.

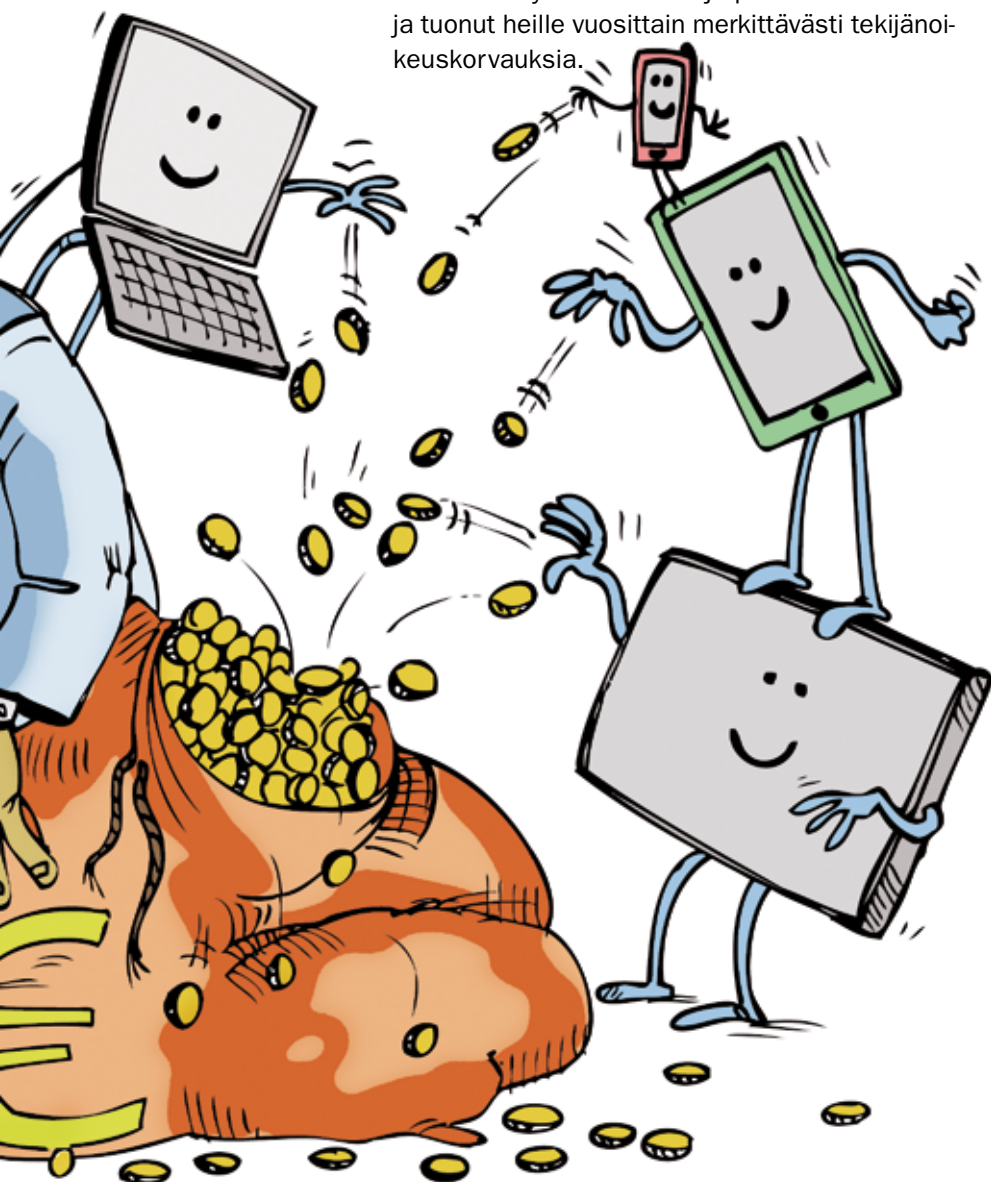

Työsopimusten kertomaa

YKSINOIKEUKSIA keräävät työnantajat – ja nyt myös av-alan järjestöt, jotta tekijänoikeudet saadaan turvaan Kopiostoon. Tarkoituksena on tehostaa av-tekijöiden edunvalvontaa ennen kaikkea sellaisilla av-teosten käyttöalueilla, joiden osalta korvauksia av-tekijöille ei tällä hetkellä kerää miinkään taho.

Luovuttamalla massakäyttöalueilla yksinoikeudet Journalistiliitolle, turvaat mahdollisuuden saada jatkossa tekijänoikeuskorvauksia sellaisilta teosten käytön alueilta, mistä et ole aikaisemmin niitä saanut.

Musiikin tekijöiden osalta Tekijänoikeussopimusta vastaava käytäntö on ollut jo pitkään vakiintunut ja tuonut heille vuosittain merkittävästi tekijänoikeuskorvauksia.

”

Työntekijä luovuttaa yksinoikeudella kaikki nykyiset ja tulevat tekijänoikeudet, mukaan lukien aineiston muuntelu-, muuttamis- ja edelleenluovutusoikeudet.

Työntekijä luovuttaa työnantajalle kaikki oikeudet työsuhteen aikana luomaansa aineistoon, johon kohdistuu tekijänoikeuslaissa tarkoitettuja oikeuksia. Sopimus koskee sekä ennen sopimuksen tekoa että sen jälkeen luotua teosmateriaalia. Sopimuksessa tarkoitettut oikeudet säilyvät yrityksellä, vaikka työsuhde päättyisi.

Työsuhteen aikana ja sen johdosta tehtyjen sekä luotujen teosten ja muiden tekijänoikeuslaissa tarkoitettujen suojan kohteiden kaikki taloudelliset oikeudet, mukaan lukien muunteluoikeus ja luovutusoikeus toiselle, siirtyvät työnantajalle ja säilyvät tällä työsuhteen päättyttyä ilman eri korvausta.

EK:n, Suomen yrittäjien ja keskuskaupakamarin työsopimusmalli (lähde: Yrityksen tekijänoikeusopas – käytännön tietoa oikeuksien suojaamisesta)

”

Tekijöiden yhteinen hanke

Pirjo Munck

Uusi Tekijänoikeussopimus on tekijäjärjestöjen yhteinen hanke. Suomen Journalistiliiton ohella sopimuksia keräävät tällä hetkellä Suomen Näyttelijäliitto, Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto, Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat sekä Suomen elokuvaohjaajaliitto. Syksyllä Tekijänoikeussopimusten kerääminen alkaa myös Suomen Kirjailijaliitossa.

KYSYIMME eri tekijäjärjestöjen ihmisiltä uudistuksen taustoista ja merkityksestä omalle tekijäryhmälle.

Journalistiliiton asiamies **Marianne Leskisen** mukaan kysymys on sekä journalistien että katselijoiden ja kuuntelijoiden yhteisestä edusta.

– Av-Valtuuksien uudistus tarvitaan, koska tällä hetkellä ei ole tahoa, joka käyttölupia voi kaikkien av-tekijöiden puolesta myöntää. Koska lupia ei kootusti mistään saa, lupia ei kysytäkään vaikka ohjelmia jaetaan enemmän kuin koskaan.

– Katselijoitten ja kuuntelijoiden etu on, että sisällöt ovat saatavissa. Av-Valtuudet uudistamalla mahdollistetaan aineiston jakelu laillisista kanavista käyttämällä. Ja tekijälle turvataan samalla osuus tuotoista, Leskinen toteaa.

Näyttelijäliiton toiminnanjohtaja **Elina Mäntylä** on ollut hankkeen valmistelussa mukana alusta lähtien, jo lähes parin vuoden ajan.

– Hankkeella vahvistetaan tekijöiden mahdollisuuksia sopia tekijänoikeuksista ja niistä maksettavista korvauksista. Tekijöiden heikkoon neuvotteluasemaan voidaan saada kor-

jaus ainoastaan kollektiivisilla neuvotteluilla ja joukkovoimalla, Mäntylä muistuttaa.

Ohjaaja **Maria Lappalainen** Suomen elokuva- ja mediatyöntekijöistä pitää uudistusta luovan työn tekijöiden kannalta hyvin tärkeänä.

– On kaikkien kannalta järkevämpää, että tekijänoikeusjärjestö hoitaa neuvottelut ja korvausvaatet sen sijaan, että jokainen yksittäinen tekijä neuvottelisi asian omalta osaltaan. Uudistus tarvittiin siksi, että vastapuoli katsoi aiempien valtakirjojen tuoman valtuutuksen riittämättömäksi, jotta Kopiosto voisi neuvotella tekijöiden puolesta. Siksi liitot keräävät yksinoikeuksia tekijöiltä ja valtuuttavat Kopioston niitä hallinnoimaan.

– Kaikkien luovan työn tekijöiden kannattaa olla mukana, koska kollektiivin neuvottelu-asema on yksittäisen tekijän asemaa parempi, Lappalainen sanoo.

Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat ry:n toiminnanjohtaja **Jukka Asikainen** painottaa uuden sopimuksen taloudellista merkitystä jäsenistölleen.

– Näytelmäkirjailijoiden ja käsikirjoittajien tuloista merkittävä osa on tekijänoikeuspalkki-

oita. Uudistuksen myötä korvauksien kerääminen alati muuttuvissa käyttöympäristöissä on mahdollista ja aikaisempaa helpompaa, Asikainen toteaa.

Kirjailijaliiton toiminnanjohtaja **Suvi Oinonen** kertoo, että kirjailijat tulevat uudistukseen mukaan syksyllä.

– Uudistuksella turvataan tekijöiden asemaa ja taataan heille kuuluvat korvaukset. Näin ei pääse syntymään tilanteita, jossa tekijöiden oikeudet eivät toteudu.

– Uudistus vahvistaa jäsentemme edunvalvontaa ja asemaa, Oinonen toteaa.

Suomen Elokuvaoikeusliiton lakimies **Janne Pellinen** pitää uudistusta tärkeänä etappina digitaalisessa toimintaympäristössä työskentelevien tekijöiden oikeuksia puolustettaessa.

– Suomalaiset av-alan tekijät ovat heikommassa asemassa kuin pohjoismaiset kollegansa, mitä tulee tekijänoikeuskorvauksien saamiseen. Tekijänoikeussopimus on askel parempaan suuntaan: Kopioston mandaatin laajentaminen tulee vahvistamaan tekijöiden asemaa digitaalisen murroksen keskellä.

Kysymyksiä ja vastauksia Tekijänoikeussopimuksesta

Miksi minun kannattaa allekirjoittaa uusi Tekijänoikeussopimus?

Allekirjoittamalla sopimuksen olet mukana vahvistamassa kaikkien audiovisuaalisen alan tekijöiden tekijänoikeuksia ja edunvalvontaa. Samalla turvaat omat oikeutesi tekijänoikeuskorvauksiin myös uusilta käyttöalueilta. Journalistiliitto ja muut tekijäjärjestöt keräävät yksinoikeudet ja luovuttavat niiden hallinnonin Kopiostolle. Tämän jälkeen Kopiosto voi entistä tehokkaammin valvoa av-tekijöiden etuja, lisensoida teosten käyttöä sekä kerätä ja tilittää korvauksia myös uusilla teosten massakäyttöalueilla.

Mitä tarkoitetaan massakäyttöalueilla?

Massakäyttöalueilla suuri määrä käyttäjiä käyttää suurta määrää av-teoksia. Av-teosten massakäyttöalueita ovat televisio- ja radio-ohjelmien opetuskäyttö, televisiokanavien edelleenlähettäminen, yleisölle välittäminen, julkinen esittäminen, verkkotalennuspalvelut ja ei-kaupallinen tallennekäyttö sekä hyvitysmaksun hallinnointi.

Aina on sanottu, ettei yksinoikeuksia saa luovuttaa. Miksi nyt suositellaan yksinoikeuksien luovuttamista?

Tarkoituksena on tehostaa av-tekijöiden edunvalvontaa ennen kaikkea sellaisilla av-teosten käyttöalueilla, joiden osalta korvauksia av-tekijöille ei tällä hetkellä kerää mikään taho. Luovuttamalla yksinoikeudet Journalistiliitolle turvaat mahdollisuuden saada jatkossa tekijänoikeuskorvauksia sellaisilta teosten käytön alueilta, mistä et ole aikaisemmin niitä saanut. Tekijän on käytännössä mahdotonta yksin sopia av-teostensa käytöstä silloin, kun niitä esimerkiksi esitetään julkisesti.

Journalistiliittohan on jo sopinut tekijänoikeuksista kollektiivisopimukselle Ylen ja MTV:n kanssa. Korvaako Tekijänoikeussopimus kollektiivisen sopimisen?

Tekijänoikeussopimus ei vaikuta Journalistiliiton Ylen ja MTV:n kanssa suoraan neuvotteluihin sopimuksiin saati työehtosopimuksiin. Journalistiliitto tulee jatkossakin neuvottelemaan ja sopimaan kollektiivisesti jäsentensä edusta, myös tekijänoikeuksista. Sellaisten neuvottelukumppanien (esim. operaattorit) kanssa, joiden kanssa ei vakiintuneita neuvottelusuhteita ole, neuvottelut hoitaa av-tekijöiden puolesta Kopiosto.

Vaikuttaako Tekijänoikeussopimuksen allekirjoittaminen aiemmin tuotantoyhtiöiden kanssa tekemiini työ- tai tilaussopimuksiin?

Voit allekirjoittaa Tekijänoikeussopimuksen, vaikka olisitkin tehnyt aikaisemmin erilaisia työ- tai muita sopimuksia esimerkiksi tuotantoyhtiöiden kanssa. Tekijänoikeussopimuksella ei ole vaikutusta niihin oikeuksiin, jotka tekijä on luovuttanut ennen Tekijänoikeussopimuksen allekirjoittamista.

Mikäli allekirjoitan Tekijänoikeussopimuksen, onko riskinä se, että tuotantoyhtiöt eivät suostu tekemään sopimusta minun kanssani vaan ottavat tehtävään jonkun, joka voi antaa tuotantoyhtiölle sen vaatimat kaikki oikeudet?

On olennaista, että valtaosa av-tekijöistä allekirjoittaa Tekijänoikeussopimuksen, jolloin tällaista ongelmatilannetta ei pääse syntyään. Kun allekirjoitamme Tekijänoikeussopimuksen yhtenä rintamana, vahvistuu kaikkien av-tekijöiden taloudellinen asema sekä heidän teoksiinsa liittyvä määräysvalta. Av-tekijäjärjestöt suosittelevat kaikkia jäseniään allekirjoittamaan Tekijänoikeussopimuksen.

Voinko allekirjoittaa tuotantoyhtiön tarjoaman sopimuksen, jolla luovutetaan yhtiölle kaikki yksinoikeudet, jos olen tehnyt sitä ennen Tekijänoikeussopimuksen Journalistiliiton kanssa?

Mikäli olet tehnyt Tekijänoikeussopimuksen Journalistiliiton kanssa ja siten luovuttanut yksinoikeudet, et voi enää sen jälkeen luovuttaa sopimuksen mukaisia oikeuksia kolmannelle, esimerkiksi tuotantoyhtiölle, sillä yksinoikeudet voivat olla vain yhdellä taholla kerrallaan.

Aina kun teet esimerkiksi tuottaja- tai lähettäjäyhtiöiden kanssa uusia sopimuksia, muista mainita, että olet tehnyt Tekijänoikeussopimuksen Journalistiliiton kanssa. Työ- tai tilaussopimukseen tulisi myös lisätä maininta: ”Sopimus ei koske niitä oikeuksia, jotka tekijä on tekijänoikeussopimuksella tai valvontavaltakirjalla luovuttanut Journalistiliitolle.”

Teen sekä kirjallisia että av-teoksia, ja Kopiosto hallinnoi niitä jo antamani Kopiosto-valvontavaltakirjan nojalla. Miten uusi Tekijänoikeussopimus vaikuttaa valvontavaltakirjaani?

Tekijänoikeussopimus korvaa tekijän aiemmin antaman Kopiosto-valvontavaltakirjan niiden oikeuksien osalta, joita hänellä on av-tekijänä. Muilta osin valvontavaltakirjan valvontavaltuudet jäävät voimaan. Toisin sanoen Tekijänoikeussopimus ja Kopiosto-valvontavaltakirja voivat toimia rinnakkain. Voit siis huoletta allekirjoittaa Tekijänoikeussopimuksen, vaikka olisit myös kirjallisen tai graafisen alan tekijä.

Lisää kysymyksiä ja vastauksia löydät osoitteesta www.kopiosto.fi/tekijanoikeussopimus/

NÄIN TEET TEKIJÄNOIKEUSSOPIMUKSEN

Voit tehdä sopimuksen joko sähköisesti tai perinteiseen tapaan paperisella lomakkeella.
Sähköisen sopimuksen tekemisessä tarvitaan pankkitunnuksia.
Näin helppoa se on:

Mene Kopioston sivuille www.kopiosto.fi/tekijänoikeussopimus.

Valitse sivun oikeasta laidasta "Sähköinen sopimus" ja aloita sopimuksen tekeminen.

Valitse kohdasta 2 järjestö, jonka kanssa teet sopimuksen: Suomen Journalistiliitto.

Tämän jälkeen pääset valitsemaan ammatit (tekijäroolit), joita teet tai arvelet tekeväsi lähitulevaisuudessa.

Jatka ohjeiden mukaan.

Journalistiliiton kautta voit tehdä sopimuksen seuraavissa tekijärooleissa: dramaturgi, graafikko/ graafinen suunnittelija, kuvaaja, käsikirjoittaja, kääntäjä, leikkaaja, lukija/kertoja, ohjaaja, selostaja/juontaja, toimittaja, valokuvaaja, valosuunnittelija ja äänisuunnittelija.

Jos sinulla on myös muita tekijärooleja (ammattinimikkeitä), voit tehdä niiden osalta Tekijänoikeussopimuksen jonkin muun av-järjestöjen kanssa. Sinun ei tarvitse olla kyseisen järjestön jäsen.

Muista kuitenkin, että Tekijänoikeussopimuksen voi tehdä samassa tekijäroolissa vain yhden av-tekijäjärjestön kanssa. Syynä tähän on se, että yksinoikeuden voi luovuttaa vain yhdelle taholle kerrallaan.

JOS MIELUUMMIN TÄYTÄT PAPERISEN LOMAKKEEN, SEN LÖYDÄT TAMÄN LEHDEN KESKIAUKEAMALTA. IRROTA JA TÄYTÄ LOMAKE JA PALAUTA POSTISSA KOPIOSTOON.

Sopimuksen postittaminen on ilmaista, kun kirjoitat kuoreen seuraavat tiedot:
Kopiosto ry, Tunnus 5000467, TEKIJÄNOIKEUSSOPIMUS, 00003 Vastauslähetys

Voit myös palauttaa lomakkeen Ylen sisäisessä postissa RTTL:n toimistoon
RTTL, PL 76, 00024 Yleisradio

Tekijänoikeussopimuksista "Tekijän kappale" jää sinulle (leikkaa irti) ja "Järjestön kappale" postitetaan Kopiostolle.

SOPIMUS TEKIJÄNOIKEUKSIEN SIIRROSTA

Osapuolet

Suomen Journalistiliitto ry (jäljempänä *Järjestö*) ja

() (tekijä/esittävä taiteilija, jäljempänä *Tekijä*)

Etunimi Sukunimi

Henkilötunnus

ovat tehneet seuraavan sopimuksen:

Merkitse missä ominaisuudessa/ominaisuuksissa solmit tämän sopimuksen:

☐ dramaturgi	☐ käsikirjoittaja	☐ ohjaaja	☐ valosuunnittelija
☐ graafikko/	☐ kääntäjä	☐ selostaja/juontaja	☐ äänisuunnittelija
☐ graafinen suunnittelija	☐ leikkaaja	☐ toimittaja	
☐ kuvaaja	☐ lukija/kertoja	☐ valokuvaaja	

1 § Järjestölle luovutettavat oikeudet

Tekijä luovuttaa *Järjestölle* tekijänoikeuslakiin perustuvan yksinoikeuden audiovisuaaliseen teokseen ja radio-ohjelmaan sisältyvän teoksensa/esityksensä:

- edelleenlähettämiseen
 - kaapelitelesioverkoissa,
 - vapaasti eteneviä radioaaltoja käyttäen ja satelliittien välityksellä, ja
 - muulla tavalla;
- yleisölle välittämiseen
 - kaapelitelesioverkoissa,
 - vapaasti eteneviä radioaaltoja käyttäen ja satelliittien välityksellä, kun ohjelmisto ei ole vapaasti vastaanotettavissa,
 - muissa viestintäverkoissa, jotka on toteutettu johtimella tai muulla kiinteällä yhteydellä,
 - maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, jossa välitetään audiovisuaalisia teoksia mobiilipäätelaitteisiin (kuten matkapuhelimet ja tablet-tietokoneet),
 - tilanteessa, jossa arkistoitu televisio-ohjelma uudelleen lähetetään lähettäjä-yrityksen toimesta tekijänoikeuslain 25g §:n mukaisesti;
- kappaleen valmistamiseen ja julkiseen esittämiseen opetustoiminnassa tai tieteellisessä tutkimuksessa käytettäväksi ja näin valmistettujen teoskappaleiden mainitussa tarkoituksessa tapahtuvaan yleisölle välittämiseen muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä;
- kappaleen valmistamiseen, käyttöön, lainaamiseen ja julkiseen esittämiseen laitoksissa, yhteisöissä ja kirjastoissa silloin, kun kysymyksessä ei ole kaupallinen tarkoitus;
- kappaleen valmistamiseen ja näin valmistettujen teoskappaleiden levittämiseen

- suomalaisten merimiesten käytettäväksi;
- kappaleen valmistamiseen ja yleisölle välittämiseen sellaisissa internet-verkon (viestintäverkon) välityksellä kuluttajille tai muille käyttäjille tarjottavissa palveluissa, joissa teoskappaleet tallennetaan lähettäjäyrityksen yleisölle välittämistä audiovisuaalisista teoksista;
- julkiseen esittämiseen silloin, kun audiovisuaalinen teos on lähettäjäyrityksen yleisölle välittämä, lukuun ottamatta julkista esittämistä elokuvateattereissa ja elokuvafestivaaleilla.

Tekijä voi halutessaan rajoittaa tämän sopimuksen ulkopuolelle yllä olevista oikeuskategorioista (a–g) haluamansa, ilmoittamalla siitä kirjallisesti tämän sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä *Järjestölle*.

2 § Luovutettavien oikeuksien laajuus ja hallinnointi

Tämän sopimuksen 1 §:n mukaiset oikeudenluovutukset ovat voimassa sopimuksen voimaantulohetkestä lukien kaikkien niiden audiovisuaalisiin teoksiin ja radio-ohjelmiin sisältyvien teosten/esitysten osalta, jotka *Tekijä* on luonut tai tulee luomaan. Tämä sopimus ei kuitenkaan koske niitä tämän sopimuksen 1 §:n mukaisia oikeuksia, jotka *Tekijä* on luovuttanut toiselle ennen tämän sopimuksen allekirjoittamista.

Tämän sopimuksen 1 §:n mukaiset oikeudenluovutukset ovat voimassa Suomessa ja muissa maissa.

Tämän sopimuksen 1 §:n mukaiset oikeudenluovutukset eivät sisällä oikeutta teosten muunteluun tai teosten kääntämiseen. Tämä sopimus ei koske niitä tekijänoikeuslain mukaisia oikeuksia, jotka *Tekijällä* on musiikin tekijänä tai esittäjänä.

Järjestön hallitus päättää, missä laajuudessa *Järjestö* hallinnoi sille tällä sopimuksella luovutettuja oikeuksia. Jos jokin oikeus suljetaan hallituksen päätöksellä pois *Järjestön* hallinnoinnista, oikeus palautuu *Tekijälle*. Kulloinkin voimassa olevasta oikeuksien hallinnoinnin laajuudesta tiedotetaan *Järjestön* kotisivulla.

3 § Hyvitysmaksu

Järjestö saa *Tekijältä* yksinomaisen oikeuden vastaanottaa, säilyttää ja tilittää tekijänoikeuslainsäädännön nojalla tulevia yksityisen kopioinnin hyvitysmaksu- ja muita vastaavia korvauksia sekä suorittaa tällaisten järjestelmien edellyttämät muut toimet, tehdä niihin liittyviä sopimuksia ja esiintyä oikeudenkäynnissä *Tekijän* puolesta omissa nimissään.

4 § Järjestön oikeudet ja velvollisuudet

Järjestöllä on tämän sopimuksen nojalla oikeus 1 §:ssä tarkoitettuja oikeuksia koskien solmia sopimuksia, myöntää käyttölupia ja periä korvauksia sekä ajalta ennen tämän sopimuksen voimaantuloa että sen jälkeen, säilyttää perittyjä korvausvaroja, esiintyä oikeudenkäynnissä ja muissakin yhteyksissä *Tekijän* puolesta omissa nimissään tämän sopimuksen mukaisissa teosten ja esitysten käyttöoikeutta ja korvausoikeuksia koskevissa asioissa sekä asianomistajana tekijänoikeuden loukkauksia koskevissa asioissa, tehdä välityssopimuksia ja suorittaa kaikki muut tehokkaana oikeuksien hallinnoinnin edellyttämät toimet.

Järjestöllä on velvollisuus huolehtia, että tämän sopimuksen nojalla kerätyt korvaukset tilitetään *Tekijälle* 7 §:n mukaisesti. *Järjestöllä* on lisäksi velvollisuus toimia *Tekijän* etua silmällä pitäen.

SOPIMUS TEKIJÄNOIKEUKSIEN SIIRROSTA

SIVU 2/2

5 § Oikeuksien hallinnoinnin siirtäminen kolmannelle

Järjestöllä on oikeus luovuttaa tämän sopimuksen mukaisten oikeuksien hallinnointi kokonaan tai osittain Kopiosto ry:lle tai jollekin muulle tekijänoikeuksia hallinnoivalle järjestölle tämän sopimuksen ehdot säilyttäen. Tällä sopimuksella luovutettavien oikeuksien hallinnoinnin voi luovuttaa kokonaan tai osittain vain yhdelle järjestölle kerrallaan, eikä tällä järjestöllä ole oikeutta luovuttaa edelleen saamiensa oikeuksien hallinnointia. Oikeuksien hallinnoinnin saaneella järjestöllä on kuitenkin oikeus solmia tekijänoikeuksien valvontaa koskevia sopimuksia ulkomailta toimivien vastaavien järjestöjen kanssa.

6 § Tekijän velvollisuudet

Tekijällä ei ole oikeutta tämän sopimuksen voimassaoloaikana tehdä päteviä oikeudenluovutuksia kolmannelle niiden yksinoikeuksien osalta, jotka *Tekijä* tämän sopimuksen nojalla luovuttaa *Järjestölle*.

Tekijä on velvollinen ilmoittamaan *Järjestölle* tai 5 §:ssä tarkoitetulle järjestölle henkilö-, yhteys- ja pankkiyhteystietonsa sekä niissä tapahtuneet muutokset heti muutoksen tapahduttua. *Tekijä* on velvollinen ilmoittamaan pyydettyä muutkin mahdolliset tämän sopimuksen mukaista toimintaa varten tarvittavat tiedot. *Tekijä* on velvollinen antamaan pyydettyä sopimukset, asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen yllä 4 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä varten.

7 § Korvausten tilittäminen

Järjestö tilittää *Tekijälle* hänelle kuuluvan osuuden niistä korvauksista, jotka se on tämän sopimuksen nojalla perinyt. Korvaukset tilitetään *Tekijälle* pääsääntöisesti keräysvuotta seuraavana vuonna. *Järjestöllä* on oikeus ennen korvausten tilittämistä *Tekijälle* vähentää korvauksista oikeuksien hallinnoinnista aiheutuneet kulut. *Järjestöllä* on oikeus näiden kulujen vähentämisen jälkeen pidättää enintään 5% korvauksis-

ta käytettäväksi *Järjestön* edunvalvonnan, koulutuksen sekä tiedotus- ja tutkimustoiminnan tukemiseen.

Järjestö vastaa tähän sopimukseen perustuvista sitoumuksistaan ainoastaan tämän sopimuksen nojalla perimillään korvausva-roilla.

8 § Sopimussuhteen jatkuminen Tekijän kuoltua

Tekijän kuoltua sopimuksen voimassaolo jatkuu ilman eri sopimusta *Järjestön* ja *Tekijän* oikeudenomistajan välillä, kunnes sopimus irtisanotaan 11 §:n mukaisesti tai kunnes *Tekijän* teosten tai esitysten suoja-aika päättyy.

9 § Sopimusehtojen rikkominen

Jos *Tekijä* rikkoo tämän sopimuksen ehtoja, on hänen korjattava menettelyään saatuaan *Järjestöltä* kirjallisen huomautuksen. Jos rikkomus on olennainen tai *Tekijä* ei korjaa menettelyään kohtuullisessa ajassa kirjallisesta huomautuksesta, voi *Järjestö* purkaa tämän sopimuksen.

10 § Sopimuksen muutokset

Tämän sopimuksen osapuolet hyväksyvät sopimuksen sisältöä koskevat muutokset, jotka aiheutuvat Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista taikka tekijänoikeuslainsäädännön tai *Järjestön* sääntöjen muuttamisesta. Tällaisessa tilanteessa sopimuksen sisällön muuttamisesta päättää *Järjestön* hallitus. *Järjestö* tiedottaa muutoksesta kotisivuillaan. Tällä tavoin tiedotettu muutos tulee osaksi tätä sopimusta.

11 § Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

Tämä sopimus tulee voimaan kun molemmat osapuolet ovat sen allekirjoittaneet, ja on voimassa toistaiseksi. Kummallakin osapuolella on oikeus irtisanoa tämä sopimus päättymään kuluvan kalenterivuoden viimeisenä päivänä edellyttäen, että kirjallinen irtisanominen on esitetty toiselle osapuolelle vähintään

kuusi (6) kuukautta ennen kalenterivuoden päättymistä.

Järjestö tilittää ennen sopimuksen päättymistä kertyneet korvaukset 7 §:n mukaisesti.

12 § Sovellettava laki ja riitojen ratkaiseminen

Tästä sopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet ratkaistaan Suomen lain mukaan. Sopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan neuvottelemalla. Mikäli erimielisyyksiä ei saada ratkaistuksi neuvottelemalla, ratkaistaan ne Helsingin käräjäoikeudessa.

13 § Sopimuksen suhde Kopiosto-valvontavaltakirjaan

Tällä sopimuksella peruutetaan *Tekijän Järjestölle* aiemmin antamat tämän sopimuksen 1 §:ssä mainittuja oikeuksia ja 3 §:ää koskevat valvontavaltuudet.

Tekijä valtuuttaa tällä sopimuksella *Järjestön* peruuttamaan puolestaan Kopiostolle tai Kopioston av-jäsenjärjestölle aiemmin antamansa, tämän sopimuksen 1 §:ssä mainittuja oikeuksia ja 3 §:ää koskevat valvontavaltuudet.

Muilta osin *Tekijän Järjestölle*, Kopiostolle tai Kopioston av-jäsenjärjestölle antamat valvontavaltuudet jäävät voimaan.

Tämä sopimus ei aiheuta muutoksia niihin sopimuksiin, joilla *Tekijä* on aikaisemmin luovuttanut oikeutensa kokonaan tai osittain toiselle.

14 § Jäsenrekisteri ja henkilötietojen luovuttaminen

Tekijän henkilötiedot tallennetaan *Järjestön* jäsenrekisteriin. Erillisestä rekisteriselosteesta käyvät ilmi henkilötietojen käsittelyn tarkoitus, luovutuskohteet ja rekisteröidyn oikeudet.

15 § Sopimuskappaleet

Tätä sopimusta on laadittu kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi molemmille sopimuksen osapuolille.

Päiväys ja allekirjoitus

Paikka ja aika

Arto Nieminen
Puheenjohtaja
Suomen Journalistiliitto ry

Tekijän allekirjoitus

Nimenselvennys

SOPIMUS TEKIJÄNOIKEUKSIEN SIIRROSTA

Osapuolet

Suomen Journalistiliitto ry (jäljempänä *Järjestö*) ja

() (tekijä/esittävä taiteilija, jäljempänä *Tekijä*)
 Etunimi Sukunimi Henkilötunnus

ovat tehneet seuraavan sopimuksen:

Merkitse missä ominaisuudessa/ominaisuuksissa solmit tämän sopimuksen:

☐ dramaturgi	☐ käsikirjoittaja	☐ ohjaaja	☐ valosuunnittelija
☐ graafikko/	☐ kääntäjä	☐ selostaja/juontaja	☐ äänisuunnittelija
☐ graafinen suunnittelija	☐ leikkaaja	☐ toimittaja	
☐ kuvaaja	☐ lukija/kertoja	☐ valokuvaaja	

1 § Järjestölle luovutettavat oikeudet

Tekijä luovuttaa *Järjestölle* tekijänoikeuslakiin perustuvan yksinoikeuden audiovisuaaliseen teokseen ja radio-ohjelmaan sisältyvän teoksensa/esityksensä:

- edelleenlähettämiseen
 - kaapelitelevisioverkoissa,
 - vapaasti eteneviä radioaaltoja käyttäen ja satelliittien välityksellä, ja
 - muulla tavalla;
- yleisölle välittämiseen
 - kaapelitelevisioverkoissa,
 - vapaasti eteneviä radioaaltoja käyttäen ja satelliittien välityksellä, kun ohjelmisto ei ole vapaasti vastaanotettavissa,
 - muissa viestintäverkoissa, jotka on toteutettu johtimella tai muulla kiinteällä yhteydellä,
 - maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, jossa välitetään audiovisuaalisia teoksia mobiilipäätelaitteisiin (kuten matkapuhelimet ja tablet-tietokoneet),
 - tilanteissa, jossa arkistoitu televisio-ohjelma uudelleen lähetetään lähettäjärityksen toimesta tekijänoikeuslain 25g §:n mukaisesti;
- kappaleen valmistamiseen ja julkiseen esittämiseen opetustoiminnassa tai tieteellisessä tutkimuksessa käytettäväksi ja näin valmistettujen teoskappaleiden mainitussa tarkoituksessa tapahtuvaan yleisölle välittämiseen muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä;
- kappaleen valmistamiseen, käyttöön, lainaamiseen ja julkiseen esittämiseen laitoksissa, yhteisöissä ja kirjastoissa silloin, kun kysymyksessä ei ole kaupallinen tarkoitus;
- kappaleen valmistamiseen ja näin valmistettujen teoskappaleiden levittämiseen

suomalaisten merimiesten käytettäväksi;

- f) kappaleen valmistamiseen ja yleisölle välittämiseen sellaisissa internet-verkon (viestintäverkon) välityksellä kuluttajille tai muille käyttäjille tarjottavissa palveluissa, joissa teoskappaleet tallennetaan lähettäjärityksen yleisölle välittämistä audiovisuaalisista teoksista;
- g) julkiseen esittämiseen silloin, kun audiovisuaalinen teos on lähettäjärityksen yleisölle välittämä, lukuun ottamatta julkista esittämistä elokuvateattereissa ja elokuvafestivaaleilla.

Tekijä voi halutessaan rajoittaa tämän sopimuksen ulkopuolelle yllä olevista oikeuskategorioista (a–g) haluamansa, ilmoittamalla siitä kirjallisesti tämän sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä *Järjestölle*.

2 § Luovutettavien oikeuksien laajuus ja hallinnointi

Tämän sopimuksen 1 §:n mukaiset oikeudenluovutukset ovat voimassa sopimuksen voimaantulohetkestä lukien kaikkien niiden audiovisuaalisiin teoksiin ja radio-ohjelmiin sisältyvien teosten/esitysten osalta, jotka *Tekijä* on luonut tai tulee luomaan. Tämä sopimus ei kuitenkaan koske niitä tämän sopimuksen 1 §:n mukaisia oikeuksia, jotka *Tekijä* on luovuttanut toiselle ennen tämän sopimuksen allekirjoittamista.

Tämän sopimuksen 1 §:n mukaiset oikeudenluovutukset ovat voimassa Suomessa ja muissa maissa.

Tämän sopimuksen 1 §:n mukaiset oikeudenluovutukset eivät sisällä oikeutta teosten muunteluun tai teosten kääntämiseen. Tämä sopimus ei koske niitä tekijänoikeuslain mukaisia oikeuksia, jotka *Tekijällä* on musiikin tekijänä tai esittäjänä.

Järjestön hallitus päättää, missä laajuudessa *Järjestö* hallinnoi sille tällä sopimuksella luovutettuja oikeuksia. Jos jokin oikeus suljetaan hallituksen päätöksellä pois *Järjestön* hallinnoinnista, oikeus palautuu *Tekijälle*. Kulloinkin voimassa olevasta oikeuksien hallinnoinnin laajuudesta tiedotetaan *Järjestön* kotisivulla.

3 § Hyvitysmaksu

Järjestö saa *Tekijältä* yksinomaisten oikeuden vastaanottoa, säilyttää ja tilittää tekijänoikeuslainsäädännön nojalla tulevia yksityisen kopioinnin hyvitysmaksu- ja muita vastaavia korvauksia sekä suorittaa tällaisten järjestelmien edellyttämät muut toimet, tehdä niihin liittyviä sopimuksia ja esiintyä oikeudenkäynnissä *Tekijän* puolesta omissa nimissään.

4 § Järjestön oikeudet ja velvollisuudet

Järjestöllä on tämän sopimuksen nojalla oikeus 1 §:ssä tarkoitettuja oikeuksia koskien solmia sopimuksia, myöntää käyttöluvia ja periä korvauksia sekä ajalta ennen tämän sopimuksen voimaantuloa että sen jälkeen, säilyttää perittyjä korvausvaroja, esiintyä oikeudenkäynnissä ja muissakin yhteyksissä *Tekijän* puolesta omissa nimissään tämän sopimuksen mukaisissa teosten ja esitysten käyttöoikeutta ja korvausoikeuksia koskevissa asioissa sekä asianomistajana tekijänoikeuden loukkauksia koskevissa asioissa, tehdä välityssopimuksia ja suorittaa kaikki muut tehokkaan oikeuksien hallinnoinnin edellyttämät toimet.

Järjestöllä on velvollisuus huolehtia, että tämän sopimuksen nojalla kerätyt korvaukset tilitetään *Tekijälle* 7 §:n mukaisesti. *Järjestöllä* on lisäksi velvollisuus toimia *Tekijän* etua silmällä pitäen.

SOPIMUS TEKIJÄNOIKEUKSIEN SIIRROSTA
SIVU 2/2

5 § Oikeuksien hallinnoinnin siirtäminen kolmannelle

Järjestöllä on oikeus luovuttaa tämän sopimuksen mukaisten oikeuksien hallinnointi kokonaan tai osittain Kopioisto ry:lle tai jollekin muulle tekijänoikeuksia hallinnoivalle järjestölle tämän sopimuksen ehdot säilyttäen. Tällä sopimuksella luovutettavien oikeuksien hallinnoinnin voi luovuttaa kokonaan tai osittain vain yhdelle järjestölle kerrallaan, eikä tällä järjestöllä ole oikeutta luovuttaa edelleen saamiensa oikeuksien hallinnointia. Oikeuksien hallinnoinnin saaneella järjestöllä on kuitenkin oikeus solmia tekijänoikeuksien valvontaa koskevia sopimuksia ulkomailla toimivien vastaavien järjestöjen kanssa.

6 § Tekijän velvollisuudet

Tekijällä ei ole oikeutta tämän sopimuksen voimassaoloaikana tehdä päteviä oikeudenluovutuksia kolmannelle niiden yksinoikeuksien osalta, jotka *Tekijä* tämän sopimuksen nojalla luovuttaa *Järjestölle*.

Tekijä on velvollinen ilmoittamaan *Järjestölle* tai 5 §:ssä tarkoitetulle järjestölle henkilö-, yhteys- ja pankkiyhteystietonsa sekä niissä tapahtuneet muutokset heti muutoksen tapahduttua. *Tekijä* on velvollinen ilmoittamaan pyydettyä muutkin mahdolliset tämän sopimuksen mukaista toimintaa varten tarvittavat tiedot. *Tekijä* on velvollinen antamaan pyydettyä sopimukset, asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen yllä 4 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä varten.

7 § Korvausten tilittäminen

Järjestö tilittää *Tekijälle* hänelle kuuluvan osuuden niistä korvauksista, jotka se on tämän sopimuksen nojalla perinyt. Korvaukset tilitetään *Tekijälle* pääsääntöisesti keräysvuotta seuraavana vuonna. *Järjestöllä* on oikeus ennen korvausten tilittämistä *Tekijälle* vähentää korvauksista oikeuksien hallinnoinnista aiheutuneet kulut. *Järjestöllä* on oikeus näiden kulujen vähentämisen jälkeen pidättää enintään 5% korvauksis-

ta käytettäväksi *Järjestön* edunvalvonnan, koulutuksen sekä tiedotus- ja tutkimustoiminnan tukemiseen.

Järjestö vastaa tähän sopimukseen perustuvista sitoumuksistaan ainoastaan tämän sopimuksen nojalla perimillään korvausvoimilla.

8 § Sopimussuhteen jatkuminen Tekijän kuoltua

Tekijän kuoltua sopimuksen voimassaolo jatkuu ilman eri sopimusta *Järjestön* ja *Tekijän* oikeudenomistajan välillä, kunnes sopimus irtisanotaan 11 §:n mukaisesti tai kunnes *Tekijän* teosten tai esitysten suoja-aika päättyy.

9 § Sopimusehtojen rikkominen

Jos *Tekijä* rikkoo tämän sopimuksen ehtoja, on hänen korjattava menettelyään saatuaan *Järjestöltä* kirjallisen huomautuksen. Jos rikkomus on olennainen tai *Tekijä* ei korjaa menettelyään kohtuullisessa ajassa kirjallisesta huomautuksesta, voi *Järjestö* purkaa tämän sopimuksen.

10 § Sopimuksen muutokset

Tämän sopimuksen osapuolet hyväksyvät sopimuksen sisältöä koskevat muutokset, jotka aiheutuvat Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista taikka tekijänoikeuslainsäädännön tai *Järjestön* sääntöjen muuttamisesta. Tällaisessa tilanteessa sopimuksen sisällön muuttamisesta päättää *Järjestön* hallitus. *Järjestö* tiedottaa muutoksesta kotisivuillaan. Tällä tavoin tiedotettu muutos tulee osaksi tätä sopimusta.

11 § Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

Tämä sopimus tulee voimaan kun molemmat osapuolet ovat sen allekirjoittaneet, ja on voimassa toistaiseksi.

Kummallakin osapuolella on oikeus irtisanoa tämä sopimus päättymään kuluvan kalenterivuoden viimeisenä päivänä edellyttäen, että kirjallinen irtisanominen on esitetty toiselle osapuolelle vähintään

kuusi (6) kuukautta ennen kalenterivuoden päättymistä.

Järjestö tilittää ennen sopimuksen päättymistä kertyneet korvaukset 7 §:n mukaisesti.

12 § Sovellettava laki ja riitojen ratkaiseminen

Tästä sopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet ratkaistaan Suomen lain mukaan. Sopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan neuvottelemalla. Mikäli erimielisyyksiä ei saada ratkaistuksi neuvottelemalla, ratkaistaan ne Helsingin käräjäoikeudessa.

13 § Sopimuksen suhde Kopioisto-valvontavaltakirjaan

Tällä sopimuksella peruutetaan *Tekijän Järjestölle* aiemmin antamat tämän sopimuksen 1 §:ssä mainittuja oikeuksia ja 3 §:ää koskevat valvontavaltuudet.

Tekijä valtuuttaa tällä sopimuksella *Järjestön* peruuttamaan puolestaan Kopioistolle tai Kopioiston av-jäsenjärjestölle aiemmin antamansa, tämän sopimuksen 1 §:ssä mainittuja oikeuksia ja 3 §:ää koskevat valvontavaltuudet.

Muilta osin *Tekijän Järjestölle*, Kopioistolle tai Kopioiston av-jäsenjärjestölle antamat valvontavaltuudet jäävät voimaan.

Tämä sopimus ei aiheuta muutoksia niihin sopimuksiin, joilla *Tekijä* on aikaisemmin luovuttanut oikeutensa kokonaan tai osittain toiselle.

14 § Jäsenrekisteri ja henkilötietojen luovuttaminen

Tekijän henkilötiedot tallennetaan *Järjestön* jäsenrekisteriin. Erillisestä rekisteriselosteesta käyvät ilmi henkilötietojen käsittelyn tarkoitus, luovutuskohteet ja rekisteröidyn oikeudet.

15 § Sopimuskappaleet

Tätä sopimusta on laadittu kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi molemmille sopimuksen osapuolille.

Päiväys ja allekirjoitus

Paikka ja aika

Arto Nieminen
Puheenjohtaja
Suomen Journalistiliitto ry

Tekijän allekirjoitus

Nimenselvennys

UPPHOVSRÄTTSAVTAL

Med Upphovsrättsavtalet (det vill säga avtalet om överföring av upphovsrättigheter) samlar AV-upphovsorganisationerna in ensamrätter från AV-upphovsmän på bestämda massanvändningsområden för verken. Dessa användningsområden är användning av televisions- och radioprogram inom undervisning, vidareändring av televisionskanaler, offentlig överföring, offentligt uppvisande, nätlagringstjänster och icke-kommersiell inspelning samt administration av kompensationsavgiften.

Avsikten med insamlandet av de direkta ensamrätterna är att förstärka AV-upphovsmännens ekonomiska ställning och bestämmanderätten i anslutning till deras verk.

KOPIOSTOS ROLL

AV-upphovsmannen ingår ett Upphovsrättsavtal med AV-upphovsorganisationen. Organisationerna förflyttar dock administrationen av de insamlade ensamrättigheterna

till Kopiosto, som därefter ännu effektivare kan övervaka AV-upphovsmännens intressen samt samla in och redovisa deras ersättningar. Upphovsrättsavtalet utvidgar och förstärker alltså de rättigheter som AV-upphovsmannen möjligtvis redan tidigare gett Kopiosto genom bevakningsfullmakten.

Kopiosto ansvarar för AV-upphovsmännens del för att koncentrerat samla in Upphovsrättsavtal.

SÅ HÄR GÖR DU AVTALET

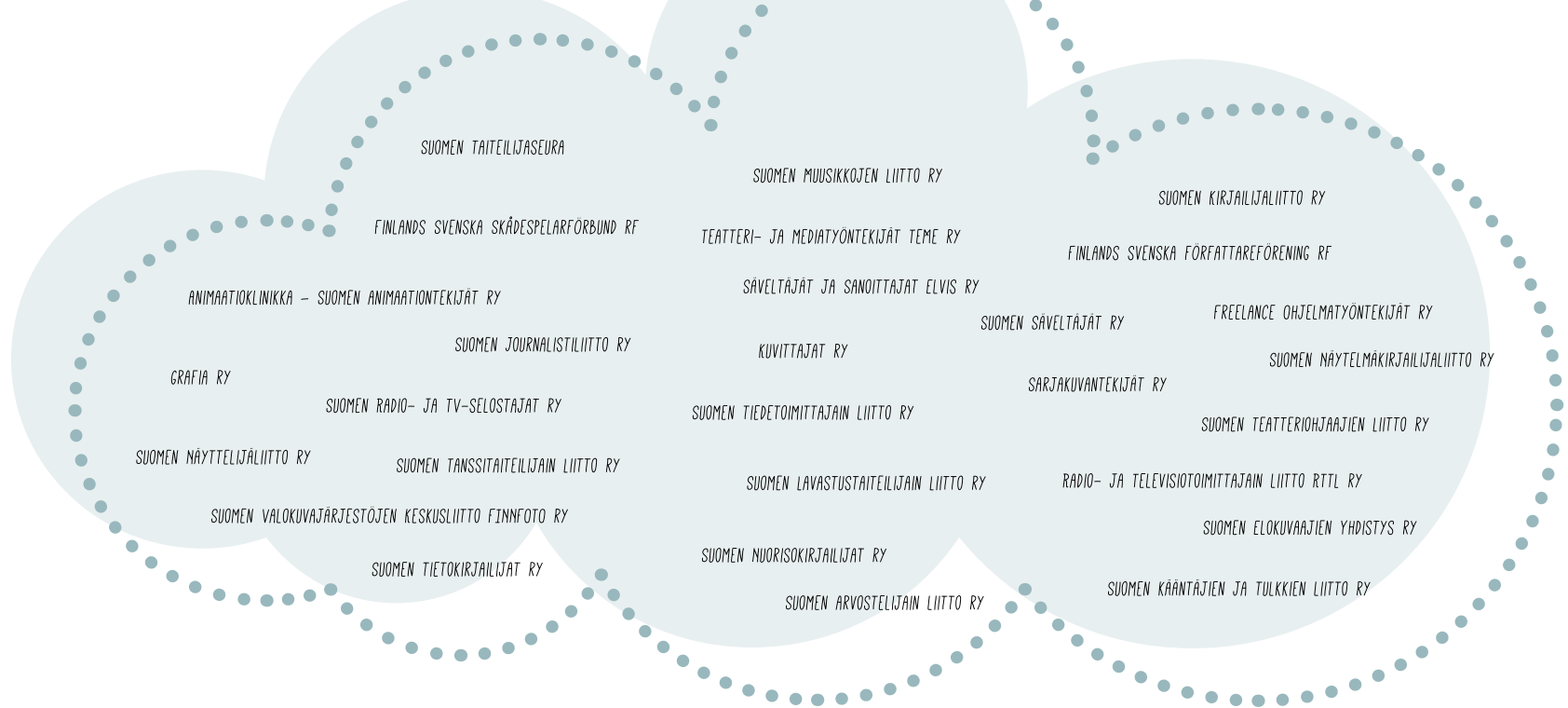
DU KAN OCKSÅ TECKNA AVTALET PÅ PAPPER.
BLANKETTEN FINNS I LIITON ARKKIS MITTUPPSLAG.

Avtalet tecknas i första hand elektroniskt:
http://www.kopiosto.fi/kopiosto/palvelut_oikeudenomistajille/tekijanoikeussopimus/sv_SE/

för att kunna teckna ett avtal elektroniskt krävs inloggning med nätbankskoder.

Skicka blanketten gratis via posten till Kopiosto
Kopiosto ry,
Tunnus 5000467,
TEKIJÄNOIKEUSSOPIMUS,
00003 Vastauslähetys
eller via Yle posten till
RTRF:s byrå
PB 76, Böle.

Vanliga frågor och svar: http://www.kopiosto.fi/kopiosto/palvelut_oikeudenomistajille/tekijanoikeussopimus/sv_SE/vanliga_fragor/

MARIANNE LESKINEN
marianne.leskinen@journalistiliitto.fi

Tekijäfoorumi vaatii tekijöille kunnollisia korvauksia

TEKIJÄFOORUMI on 28 suoraan tekijöitä ja taiteilijoita edustavan ammatti- ja muun järjestön yhteenliittymä. Tekijäfoorumin tarkoituksena on mm. yhteiskunnallinen vaikuttaminen tekijänoikeusasioissa.

Kulttuurialoilla on paljon toimivaa sopimuskäytäntöä. Alalla on kuitenkin paljon mm. toimittajia, käsikirjoittajia, ohjaajia sekä muita av-teokseen oman luovan panoksensa antavia ammattilaisia, joiden neuvotteluasema on selvästi heikompi tv-tuotantoyhtiöön ja mediayritykseen nähden.

Vaikka tekijänoikeuslaki on jo sellaisenaan heikomman osapuolen suojaksi säädetty laki, on käytännön sopimustoiminnassa paljon osapuolten neuvotteluasemaan liittyviä eroja. Osittain tätä eroa on onnistuttu tasaamaan työläinsäädännöllä. Kaikki tekijät eivät kuitenkaan sovi työnsä tulosten käyttämisestä työsopimuksella.

Tekijöiden heikko neuvotteluasema ja siitä johtuvat kohtuuttomat sopimusehdot ovat herättäneet keskustelua jo vuosia. Nykyinen lainsäädäntö mahdollis-

taa kohtuuttomiin sopimusehtoihin puuttumisen oikeudenkäynnissä. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että yksittäinen tekijä tai taiteilija haastaa oman sopimuskumppaninsa oikeuteen. Alalla on jo pitkään koettu, että tilanteen muuttaminen edellyttää tekijänoikeuslain muutosta.

Maamme hallitus kirjasi vuoteen 2015 ulottuvaan hallitusohjelmaansa, että tekijänoikeuslailla säädetään nykyistä tarkemmin tekijänoikeuksien siirtämisen edellytyksenä olevista kohtuullisista ehdoista ja kohtuullisesta korvauksesta. Kirjaus otettiin tekijäpiireissä ilolla vastaan. Asialle ei kuitenkaan vielä ole tehty mitään. Parhaillaankin on keskustelussa, ovatko lastenlaulukilpailut mahdollisuus tähteyteen vai lasten riistoa.

Sopimuksen allekirjoittamalla levy-yhtiö esimerkiksi omistaa täydet oikeudet lapsen nimeen, persoonaan ja sanontoihin. Aikuisten kohdalla tilanne ei ole sen parempi. Kiistat avustajasopimusten ehdoista ovat kiristäneet lehtitalojen ja freelancerien välejä jo vuosia. Viimeisin uutinen tekijänoikeussopimuksista

liittyy yksittäisen kirjailijan ja pohjoismaisen kustantamokonsernin väliseen sopimukseen ja sen tulkintaan.

Näistä syistä Tekijäfoorumi esittää, että opetus- ja kulttuuriministeriössä aletaan valmistella tekijänoikeuslain muutosta, joka takaa tekijöille kohtuullisen korvauksen heidän sopiessaan tekijänoikeuksiensa käytöstä. Mallia tekijänoikeuslain muutokselle antaa Saksa. Saksan tekijänoikeuslakiin tehtiin 22.3.2002 voimaan tullut muutos, jolla tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden sopimusoikeudellista asemaa vahvistettiin ja lailla taattiin heille kohtuullinen korvaus.

Tekijänoikeuslain muuttaminen paremmin alkuperäistä tekijää suojaavaksi on vain yksi keino kohtuullisemman tekijänoikeuslain puolesta. Av-valtuuksien uudistamishanke vaikuttaa myös osaltaan laajempaan tavoitteeseen: siihen, että kunnia ja tuottoja annetaan sille, joka radio- tai tv-ohjelmaa, kirjaa, näytelmää tai vaikka valokuvaa on ollut luomassa. Tekijä on palkkansa tai palkkionsa ansainnut.

Reilu peli tekijänoikeuksiin

AJATELKAAPA tilannetta, että teette dokumenttia ahkerista kesämökkeilijöistä, jotka väsymättä puuhastelevat mökillään; kuokkivat, istuttavat, kastelevat ja harventavat pihan puolella, kunnostavat mökkiään ja ahkeran raatamisen jälkeen istahtavat pihakeinuun nauttimaan hyvin ansaittuja virvoitusjuomiaan. Dokumentti näytetään televisiossa ja kaikki on hyvin. Kunnes eräänä päivänä törmäätte sattumalta dokumentin pariskuntaan. Heidän ilmeensä synkistyy ja he paheksuvat tapaa, jolla heidät on taannoin televisiossa esitetty: heidän keinutteluaan on näytetty ohjelmassa, ja spiikissä on pilkattu kesämökeillään lekottelevia suomalaisia.

Tämä tarina on tosi. Tapauksen kokenut toimittaja kertoo tapahtuneesta videolla, jonka FAO teki yhteistyössä Axxell Cityn, helsinkiläisen ruotsinkielisen media-alan oppilaitoksen kanssa. Videolla on kolme muutakin tarinaa tekijänoikeuksiin liittyvistä ongelmista, kertojina valokuvaaja, kirjailija ja musiikin tekijä. Käykää ihmettelemässä osoitteessa <http://youtu.be/fnJB6sHXYAc?t=8s>.

Rehellisyyden nimissä kerrottakoon, että alkusysäys videon tekemisille tuli pohjoismaisen yhteistyön kautta. Pohjoismaiden freelanceyhdistysten yhteinen tavoite oli tempaista Kansainvälisenä tekijänoikeuspäivänä 23.4. ja ottaa videon muodossa kantaa tekijänoikeuksiin ja niiden polkemiseen. Suomen lisäksi Ruotsi, Tanska ja Norja tekijät omat videonsa.

Myös av-valtuuksien uudistamisessa on kyse tekijänoikeuksista ja ennen kaikkea korvauksista, jotka tekijöille tekijänoikeuksien nojalla kuuluvat. Jos esimerkiksi ohjelma, jonka tekoon olen osallistunut, pyörii kuntosalin tv-ruudussa – kuuluuko siitä minulle korvaus? Vaikka ehkä toisin luulisi, kaikkien tekijöidenkään mielestä asian ratkaiseminen ei ole ongelmaton. Toisaalta onhan Teosto hoitanut musiikin tekijöille jo vuosia tekijänoikeuskorvauksia musiikin julkisesta esittämisestä. Miksei Kopiosto pystyisi samaan?

Nyt on pakko sanoa, että ei Kopiosto pystykään, ellei sillä ole tekijöiden laajaa tukea. On siis kyse siitä, miten yhtenä rintamana me tekijät allekirjoitamme sopimuksen, jolla siirrämme tekijänoikeutemme Journalistiliitolle. Liitto puolestaan siirtää kerättyjen yksinoikeuksien hallinnoinnin Kopiostolle, joka tekee työtä käskettyä ja hoitaa tekijänoikeusmaksujen keruun ja jakamisen... Voisiko tämä onnistua? Se riippuu yksinomaan meistä tekijöistä ja meidän valmiudestamme allekirjoittaa sopimus.

KIRSI MATTILA
Freelance-ammattiosaston
puheenjohtaja
kirimattila@kolumbus.fi

LINUS LÅNG

Journalistavtalet i Sverige – är motsättningsarnas tid förbi?

Journalisterna i Sverige förhandlar om ett nytt kollektivavtal. Svenska Journalistförbundets ordförande Jonas Nordling berättar i en intervju om förhandlingsläget och avtalskulturen överlag. Det visar sig att dynamiken och innehållsfrågorna i Sverige är rätt annorlunda än hemmavid.

Jag ringer upp **Jonas Nordling** under en mötespaus en torsdag eftermiddag i slutet av april. Journalistförbundets 27 personers förhandlingsdelegation sitter och slipar på argumenten inför morgondagens förhandlingar med arbetsgivarna Medieföretagens delegation. Det blir en kort telefonintervju i snabbt tempo, men Nordling hinner berätta om många intressanta drag i förhandlingarna – och mycket är väldigt olik situationen här hemma.

Traditionellt har det funnits fem olika kollektivavtal för journalister i Sverige. De gäller dagspress, tidskrifter, public service, kommersiell etermedia och journalister som jobbar för bemanningsföretag.

Nordling berättar att utvecklingen går mot ett gemensamt kollektivavtal för journalisterna, det är både Medieföretagen och Journalistförbundet överens om. En viktig drivkraft är, om man vill uttrycka sig fint, den allt tilltagande mediekonvergensen. Enklare sagt handlar det alltså om att allting flyter ihop: tv- och radiobolag publicerar allt mer innehåll på nätet, tidningar gör webb-tv och så vidare. Då är det logiskt att villkoren för att producera samma slags innehåll ska vara lika oberoende av om företaget historiskt sett är print- eller etermedia, public service eller kommersiellt. Målet är ett modernt branschöverskridande avtal, säger förbundsordförande Jonas Nordling.

En annan orsak till harmoniseringen är att arbetsgivarna på senare tid har sett över sin organisationsstruktur och nu (med undantag för bemanningsbranschen) är samlade i en organisation, Medieföretagen. Facket har ju å sin sida varit samordnat sedan 1901, då Svenska journalistförbundet grundades, konstaterar Nordling - inte utan att låta lite stolt.

Nordling bedömer att de fyra kollektivavtalen för direktanställda journalister under de senaste årens förhandlingar har harmoniserats till omkring 50 procent. Juridiskt sett är det fortfarande fyra separata avtal, men de går numera under det gemensamma namnet

Journalistavtalet. Journalistförbundet hoppas få med också bemanningsbranschen som tills vidare har egna, skilda spelregler och på arbetsgivarsidan lyder under Bemanningsföretagen.

I årets förhandlingar med Medieföretagen verkar harmoniseringstrenden ändå ta en paus. Arbetsgivarorganisationens personalresurser räcker inte till för det krävande harmoniseringsarbetet, vilket Nordling säger sig förstå då mediebranschen är hårt pressad på många håll.

Så här långt har vi bara talat om de yttre ramarna för förhandlingarna – men det som räknas är ju i slutändan innehållsfrågorna, hurdana avtal man når fram till. Jag har hört att industrin i Sverige har kommit överens om ett avtal, och det måste ju påverka också förhandlingarna i mediebranschen?

Och visst har industriavtalet en stor betydelse, säger Nordling. Avtalet som ingicks tidigare i våras definierade allmänna löneförhöjningar på 6,8 procent utslaget på tre år. Arbetsgivarna är mycket samordnade under takorganisationen Svenskt Näringsliv och industriavtalet är riktgivande för förhandlingarna också inom mediebranschen.

Jag blir litet förvånad när Nordling sedan säger att förhandlingarna om Journalistavtalet

inte fokuserar på löneprocenten. I Sverige inser också arbetsgivarna att det vore samhällsfarligt om det inte blev några löneförhöjningar, säger Nordling. Diskussionen om nollavtal har man därmed helt lyckats undvika i Sverige, säger Nordling och anspelar på hur Finlands Näringsliv EK:s öppnade spelet inför de ramavtalsförhandlingar som sedan inte ledde någon vart i våras.

Så tar Nordling upp en annan stor skillnad jämfört med Finland. I Sverige är facket

överens med arbetsgivarna om att gynna individuell lönesättning. Hur väl du presterar ska alltså synas på lönekvittot i slutet av månaden.

Helt förbi är motsättningarnas tid kanske ändå inte i Sverige. Nordling berättar att frågan om löneprocesser är viktig i de pågående förhandlingarna. På många arbetsplatser har det visat sig att man inte fullanvänder löneincitamentet när förväntningarna har uppnåtts. Det är alltså utmanande att skapa processer där uppnåd-

da mål och belöningar hänger samman på ett förutsägbart och rättvist sätt. Och visst kan jag känna igen den problematiken i vad jag har sett av belöningsystemen på Yle.

Journalistavtalet i Sverige löpte ut i slutet av mars. Därmed är förhandlingarna nu så att säga inne på övertid, men så länge man fortsätter förhandla gäller det tidigare avtalet. Jonas Nordling när också goda förhoppningar om att förhandlingarna lyckas enas om ett nytt Journalistavtal innan sommaren.

Työehtosopimusten yhdistäminen on meilläkin mahdollista

RUOTSIN MEDIAKENTTÄ on hyvin samantilaisessa tilanteessa kuin meillä. Painetun median tuloihin ja tuotteisiin haetaan korvaajia digitaaliselta puolelta. Sanomalehden ja tv-työn tai radiotyön rajat hämärtyvät. Ehkä näkyvin esimerkki on ollut Helsingin Sanomien ja Nelosen Uutisten yhteinen toimitus. Journalistiliitto on kevään lehdistön työehtoneuvotteluissa esittänyt soveltamisalan laajentamista lehtiyrityksestä myös muuhun mediaan, kuten tv-työhön.

Käytännön töiden kannalta kun ei voi olla niin, että yhtenä päivänä työehdot tulevat yhdestä työehtosopimuksesta ja seuraavana päivänä jostakin toisesta. Liitot ovat neuvotteluissa sopineet työryhmätyöstä, joka koskee soveltamisalaa, joten ainakaan kertahyppäyksellä yksiin ehtoihin ei meillä päästä.

Media-alaa edustavia työnantajaliittoja on Suomessa kaksi, Viestinnän Keskusliitto ja Palvelualojen työnantajat. Olisi melko hankala käydä työehtoneuvotteluja, joissa vastapuolella istuu kaksi erityyppistä työnantajaliittoa. Mahdollinen koepallo tähän on MTV:n ja Ylen työehtosopimusten ehtojen läpikäynti.

Aiemmin keväällä käydyissä MTV:n työehtoneuvotteluissa sovittiin työryhmätyöstä, jossa selvitetään mahdollisuutta yhdenmukaistaa työehtoja Ylen kanssa. Tämän tien päässä voisi hämmöttää ohjelmatyötä koskeva, ehkä yleissitovakin työehtosopimus.

Ehtoja on jo jonkin verran vertailtakin RTTL:n piirissä tehdyn kooston pohjalta.

Sekin on hyvä muistaa, että meillä sopimuskenttä on pirstaleisempi. Journalistiliitolla on

yhdeksän erilaista ja eri ajassa neuvoteltua työehtosopimusta, joiden yhdistämisessä on uskoakseni enemmän askareita kuin ruotsalaisten sopimuksissa.

Kävimme viime syksynä Ruotsissa päivän opintomatkalla kuulemassa heidän hankkeestaan. Se antoi hyvää taustatietoa, jota on voitu peilata Suomen tilanteeseen.

Mitä tulee palkkojen määrittämiseen, Ruotsissa ollaan pidemmällä palkkojen avoimuudessa. Jonkin verran Suomeenkin ovat rantautuneet niin sanotut palkkakeskustelut. Niistä voi olla montaa mieltä. Ainakin ne vaativat sellaista keskustelukulttuuria, jossa myös rahasta on luontevaa puhua.

Ja rahasta Ruotsissa puhutaan muutenkin, kuten Jonas Nordlingin haastattelusta käy ilmi. Tuore kolmevuotinen teollisuussopimus tuo ruotsalaisille palkansaajille 6,8 prosentin korotukset. Myös Suomessa olisi syytä irtaantua palkankorotusten nollakeskustelusta, sillä toteutuessaan palkansaajien ostovoima heikkenisi entisestään. Tämä vaikuttaisi mainostajien haluun mainostaa, ja kaupalliset mediatuotteet taas voisivat itse olla melko korkealla kuluttajien säästölistoilla.

Järjestöt vetosivat ylimääräisten sanomalehtimies-eläkkeiden palauttamiseksi

VALTION vuoden 2013 tulo- ja menoarvioista poistettiin opetus- ja kulttuuriministeriön esityksestä ylimääräisiä sanomalehtimies-eläkkeitä koskeva määräraha.

Vuodesta 1937 jatkuneen käytännön lopettamista ministeriön edustajat perustelivat muun muassa sillä, että eläkettä hakeneiden journalistien keskimääräiset eläketulot ovat olleet yli 2000 euroa.

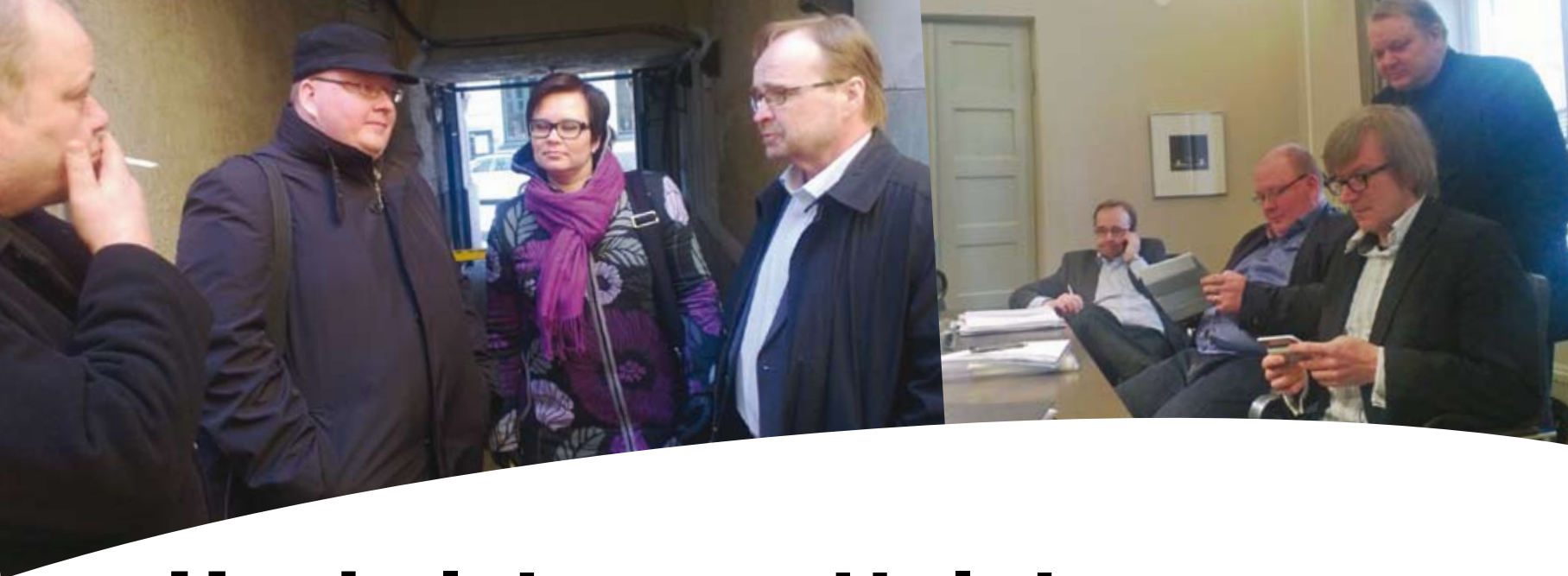
Freelance-ammattiosasto FAO ja Suomen freelance-journalistit SFJ vetosivat huhtikuussa kulttuuri- ja urheiluministeri **Paavo Arhinmäkeen** ylimääräisten sanomalehtimieseläkkeiden palauttamiseksi valtion tulo- ja menoarvioon. Radio- ja televisiotoimittajien liitto ja Suomen Journalistiliitto vetosivat ministeriöön lehtimieseläkkeiden

palauttamiseksi jo viime syksynä, ja tänä keväänä asiaan ottivat kantaa myös Keskustan Lehtimiehet, Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto ja Yleinen lehtimiesliitto. Asiasta tehtiin myös kirjallinen kysely eduskunnassa alkuvuodesta.

Järjestöt eivät hyväksy ministeriön esittämiä syitä lehtimieseläkkeiden poistamiseen. Journalistien joukossa on paljon freelance-reita ja epätyypillisissä työsuhteissa toimivia henkilöitä, jotka pitkästä ja ansiokkaasta työurasta huolimatta eivät yllä eläkkeeseen, joka takaisi edellytykset inhimilliseen vanhuuteen. Myös puoluelehtien ja monien paikallislehtien toimittajien ansiotaso on ollut alhainen ja eläkkeet jääneet hyvin pieniksi.

Freelancertyö ja epätyypilliset työsuhteet tulevat jatkossa entisestään lisääntymään. Ylimääräiselle sanomalehtimieseläkkeelle – journalistieläkkeelle – on siten entistä suurempi tarve. Valtionbudjetissa uusien sanomalehtimieseläkkeiden myöntäminen on pieni kulu; siihen osoitettu vuotuinen summa on ollut noin 120 000 euroa.

Freelancerjärjestöt esittivät kulttuuri- ja urheiluministeri Paavo Arhinmäelle, että vuoden 2014 tulo- ja menoarvioon varataan jälleen määräraha ylimääräistä sanomalehtimieseläkettä varten. Lisäksi järjestöt toivoivat, että järjestelmää kehitetään niin, että freelance-reiden ja muissa epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien tarpeet otetaan jatkossa huomioon aikaisempaa paremmin.

Hankalat neuvottelut

mutta huonomminkin olisi voinut mennä

MAIKKARIN TES-neuvottelut taisivat olla sen historian vaikeimmat. Vaikka jo viime vuonna tiesimme, että työnantaja-liitto ja sen mukana myös neuvottelukulttuuri vaihtuvat, ei kukaan tainnut aavistaa, kuinka pitkälle joudumme menemään. Tai en ainakaan minä, kun lähdin keltanokkana neuvotteluihin ja jouduin kolmen kuukauden puheenjohtajuuden jälkeen valtakunnan sovittelijan toimistolle. Onkohan se jo alamme ennätys?

Uskoin kaiken aikaa siihen, että saamme sopimuksen aikaseksi neuvottelemalla, mutta toisin kävi. Emme me oikeastaan edes aidosti neuvotelleet, pystyimme torjumaan monia työnantajan esittämiä heikennyksiä, mutta meille tärkeitä tekstejä emme saaneet läpi. Päädyimme valtakunnansovittelijan toimistolle hakemaan ratkaisua vain kymmenen kuukauden mittaiselle sopimukselle.

Mitä siitä sitten jäi käteen? Enemmän mitä olisimme saaneet niin sanotusta neuvottelupöydästä. Samoin ajatellaan varmasti myös pöydän toisella puolen, mutta sovittelijalle joutuminen osoittaa koko työmarkkinakentän tiukan tilanteen. Työnantajapuoli eli Viestinnän Keskusliitto (VKL) ei olisi voinut mitenkään mennä keskusjärjestönsä Elinkeinoelämän Keskusliittoon (EK) yli 0,5 prosentin korotuksen kanssa. Maikkarin parinsadan työntekijän sopimus näyttää nyt muulle työmarkkinamaailmalle mallia. Ja Bulevardilla jonotetaan sovittelijalle tulevana syksynä ja vielä vuodenvaihteen jälkeenkin.

Neuvottelukulttuurin puutos jätti jälkeensä epäluottamuksen tunteen myös syksyllä edessä siintäviin neuvotteluihin. Etenkin kun tiedämme, miten vaikeat neuvottelut ovat olleet

myös lehdistöllä. Journalistiliiton valtuusto päättikin jättää toukokuun alussa lakkovaroituksen. Koko neuvotteluprosessi kuulostaa kovin tutulta. Lehden ilmestyessä tiedämme, miten printtikollegojen kävi.

En nyt kuitenkaan halua vaipua synkkyyteen, oli menneestä kierroksesta jotain hyötyäkin. Tiedämme jo, mihin vastapuolen neuvottelijat pyrkivät, etujen karsimiseen eli säästöihin. Tiedämme myös minkälainen on vastapuolen neuvottelutaktiikka. Miten niihin sitten pitäisi suhtautua? Kuten kolikolla, tässäkin tilanteessa on kaksi puolta, toisaalta pitää ymmärtää tiukentunut kilpailutilanne mediakentällä, mutta ei sitä pidä maksattaa työntekijän selkänahasta.

Nyt olemme Ylen ohjelmatyöntekijöiden kanssa samassa aikataulussa sopimustemme suhteen, ja kannattaakin miettiä, voimmeko lähteä tulevalle kierrokselle yhteisin tavoittein. Siitäkin huolimatta, että meillä on erilliset sopimukset. Työnantajahan ilmoitti jo aiemmin, että sopimuksemme pitäisi yhdistää. Se kortti kannattanee katsoa, yleissitova sähköinen työehtosopimus olisi paikallaan. Varsinkin, kun kentälle ilmestyy uusia pelaajia: Seiska aloittaa viihdepainotteiset uutiset Foxilla.

Ja vielä lopuksi, mennyt kierros paransi myös valmiuttamme mahdollisen työtaistelun suhteen. Onneksi sitä kovinta asetta eli lakkoa ei tarvinnut käyttää.

NYT KEVEIN ASKELIN KOHTI KESÄÄ!

SARI KORPELA

MTV:n Ohjelmatyöntekijöiden puhteenjohtaja

sari.korpela@mtv3.fi

TEKSTI Ari-Pekka Sirviö KUVA Adela Stefan

Vahva Yleisradio on kansalaisten etu

PROFESSORI HANNU NIEMINEN Helsingin yliopistosta aloitti huhtikuussa Ylen hallintoneuvoston julkisen palvelun asiantuntijana. Hän käärii hihansa innostuneena, koska pitää urakkaa kiinnostavana. Tehtävä liittyykin läheisesti hänen aiempiin tutkimuskohteisiinsa. Nieminen on esimerkiksi ollut jo aiemmin pohtimassa Yleisradion toimintaa, kun hän oli mukana arvioimassa High definition -kanavaa.

– Kiinnostukseni Yleä kohtaan liittyy paljolti omaan ammatilliseen kiinnostukseeni viestintää ja viestintäpolitiikkaa kohtaan. Siksi myös Yleisradion toiminta kiehtoo. Kiinnostustani lisää vielä se, että yleisradiotoiminta on koko Euroopassa laajan keskustelun kohteena, Nieminen hehkuttaa.

Nieminen näkee uuden tehtävänsä lähinnä yleisradiolain tulkitsijana. Hän määrittelee Yleisradion julkisen palvelun tehtäviä Yleisradion hallintoneuvoston antamien toimeksiantojen puitteissa. Mutta jotain omaakin Nieminen uskoo antavansa. Hän toivoo tuovansa keskusteluun uusia näkökulmia, koska hänellä on laaja tietämys julkisen palvelun laadun arviontikäytännöistä muissa Euroopan maissa.

YLELAISSA RIITTÄÄ TULKITTAVAA

Kyse on siis pääasiassa Yleisradiolain tulkinnasta. Onko laissa siis paljon tulkinnanvaraa?– Aika paljon, aika paljon, Nieminen naurahtaa.

– Aina kun puhutaan laadusta, on vaikea käyttää yksityiskohtaisia kriteerejä. Määrittely ja näkökulmat liittyvät aina kulloiseenkin tilanteeseen mediakentällä.

Suomalainen Yle erottuu Niemisen mukaan muista Euroopan julkisen palvelun mediayhtiöistä siinä suhteessa, että sen lakisäteiset tehtävät on määritelty paitsi kohtalaisen laajasti, myös tarkasti. Yleisradion asema on kansainvälisesti ajateltuna vahva.

– Ylellä on se etu, että sillä on jo pitkä kokemus kilpailusta kaupallisten toimijoiden kanssa. Kaiken kaikkiaan Ylellä on kansainvälisesti hyvä maine ja asema.

Yksi ylekkriitikkojen mielialihe on se, pitäisikö Ylen tehdä lainkaan viihdettä.

Niemisen mukaan vastaus on tällä hetkellä melko yksinkertainen: Yleisradiolain mukaan Ylen kuuluu tarjota virikkeellistä viihdettä.

Tästä taas joudutaan jälleen tulkintakysymysten äärelle: Mitä on virikkeellinen viihde? Nieminen palaa hetkeksi ajassa taaksepäin ja muistelee, että taannoin Ylen tehtäväärittelyssä todettiin, että Yleisradion on tarjottava ”täyden palvelun” ohjelmistoa. Nykyään sama asia on muotoiltu hieman toisin, mutta määritelmä on edelleen se, että Ylen ohjelmatoimintaan kuuluu kattavasti erilaisia ohjelmatyyppejä, myös virikkeellistä viihdettä.

– Ylellä on useimmista kaupallisista toimi-joista poiketen hyvin pitkä kokemus ja hyvin laajat kansainväliset suhteet arvioida, mikä kulloinkin on korkeatasoista ja virikkeellistä viihdettä. Ylellä on myös resursseja suunnitella tällaista ohjelmatoimintaa pidemmällä tähtäimellä, Nieminen muotoilee.

MAAKUNTALEHTIEN ONGELMAT EIVÄT OLE YLEN SYYTÄ

Maakuntalehdet syyttävät Yleä siitä, että Ylen toiminta maakunnissa on liian vahva varsinkin netissä. Nieminen varoo ottamasta asiaan kantaa, koska kokee, ettei tunne asiaa tarpeeksi hyvin.

Sen verran hän sanoo, että Yleisradion tehtävänä on palvella valtakunnallisesti erilaisia yleisöjä ja siinä mielessä Ylen maakuntaradiot toteuttavat lainmukaista ja hyvin arvokasta tehtäväänsä. Toisaalta hän ymmärtää, että myös maakuntalehdillä on suomalaisessa demokratiassa historiallisesti tärkeä rooli. Maakuntalehtien ja Ylen välisestä jännitteestä on Niemisen mukaan vain pystyttävä neuvottelemaan kulloisessakin tilanteessa.

– On luontevaa ja välttämätöntäkin, että Yleisradiolla on myös verkossa vahva edustus kautta maan. Samalla kun sanomalehtien kyky palvella yleisöjään heikentyy taloudellisen tilanteen takia, kansalaisten tiedontarve kasvaa. Silloin korostuu Ylen tehtävä huolehtia siitä, että kansalaisilla on käytettävissään paras mahdollinen ja korkeatasoinen tieto omien valintojensa ja mielipiteittensä tueksi, Nieminen linjaa.

Kaupallinen media syyttää usein Yleä omasta taloudellisesta ahdingostaan. Niemisen

mielestä koko keskusteluasetelma on epäoikeudenmukainen. Yleisradio toteuttaa tehtäväänsä lain nojalla ja eduskunnan antamalla valtuutuksella. Näitä tehtäviä ei voi arvioida suhdanneluonteisesti.

– Ei voi ajatella, että jossakin suhdannetilanteessa Ylen pitäisi palvella yleisöään huonommin, koska sanomalehdillä menee huonosti. Yle ei aiheuta sanomalehdistölle vaikeuksia tai heikennä niiden toimintaedellytyksiä. Sanomalehtien taloudellinen toimintamalli on historiallisesti syntynyt ja sen on myös muututtava tilanteen mukaan. Kysymys on yksinkertaisesti kilpailusta markkinoilla. Sanomalehtien on itse ratkaistava, mikä rooli niillä tulee olemaan, Nieminen painottaa.

Hän uskoo, että jännite Ylen ja kaupallisen media välillä tulee pysymään, milloin vahvempaa, milloin heikompa. Jännite vahvistui, kun Ylen julkinen monopoli alkoi purkautua 1980–90-luvuilla.

– Nyt taloudellisesti heikompana aikana jännite korostuu. Uskon, että se on pysyvä ilmiö ja sen kanssa on vain elettävä ja pystyttävä neuvottelemaan rauhallisesti oikeanlainen balanssi näiden välillä.

Ylen verorahoitusratkaisua Nieminen pitää oikeana.

– Tällä hetkellä se näyttää turvaavan Yleisradion toiminnan jatkuvuuden pitkällä tähtäimellä ja säilyttää myös sen toiminnan laajuuden. En usko, että se oli ainakaan huonoin ratkaisu.

Ylen rahoituksen tasoon Nieminen ei halua ottaa kantaa sen enempää, kuin että hän pitää rahoituksen sitomista indeksiin oikeana ratkaisuna. Näin rahoitus pysyy vakaana ja luo toimintaan pitkäjänteisyyttä. Se on tällaiselle instituutiolle välttämätöntä, jotta se voi kehittää omaa toimintaansa suunnitelmallisesti.

Ylen mahdolliseen mainosrahoitteisuuteen Nieminen suhtautuu ehdottoman kielteisesti.

– En usko tähän Suomessa lainkaan. Aikoinaan urheilulähetystiä rahoitettiin osittain mainoksilla, mutta siitä luovuttiin, koska katsottiin, ettei Yle saa lähteä kilpailemaan kaupallisten yhtiöiden kanssa samoille markkinoille mainosrahoista. En näe sitä mahdollisena, enkä edes toivottavana tilanteena.

KUKA?

HANNU NIEMINEN (S. 1952)
Professori, Media and Communication
Policy Department of Social Research,
Media and Communication Studies,
Helsingin yliopisto (1.8.2006 alkaen)

Filosofian tohtori,
University of Westminster,
Lontoo (1996)
Valtiotieteen lisensiaatti,
Tampereen yliopisto (1992)

Aloitti huhtikuun alussa Ylen
hallintoneuvoston julkisen palvelun
asiantuntijana. Tehtävä on sivutoiminen ja
kausi kestää kevääseen 2015.

Julkisen palvelun asiantuntijan tehtävään
kuuluu avustaa hallintoneuvostoa
erityisesti uusien, merkittävien palveluiden
ennakkoarvioinnissa.

DIGITAALISUUS JA VERKKO YLEN HAASTE JA MAHDOLLISUUS

Nieminen näkee digitaalisen television suurena mahdollisuutena Ylelle. Se tuo entistä paremmin laajaa ohjelmatoimintaa yleisön saataville. Toisaalta pitää muistaa myös, että se lisää kustannuksia.

Toinen kaikkien maiden julkisen palvelun media-yhtiöiden haaste ja samalla mahdollisuus on toimiminen verkkoympäristössä. Nieminen pitää Ylen nykyistä linjaa oikeana. Yle on kehittänyt verkkopalvelujaan etenkin arkistokäytössä ja mahdollisuudessa katsoa ohjelmia jälkikäteen. Suuri haaste maailmassa on se, miten verkkoa hyödynnetään lisää. Samaa kysymystä pohditaan tällä hetkellä myös Iso-Britanniassa, jossa Nieminen pitää majapaikkaansa syksyyn asti.

– Itse asiassa sitä kohtaan on täällä Englannissa paljon suurempia paineita kuin Suomessa, Nieminen summaa.

Kuva Tanja Korpela

Siiri L'Ecuyer

PUTOUS

Suomen hauskin toimitus?

Pätkätöissä ja muuttuvissa työympäristöissä on yksi erittäin hyvä puoli; ne mahdollistavat värikkään ja monipuolisen työkokemuksen kerryttämisen. Nettitoimittajan työ MTV3.fi Putous-sivuille oli yksi mielenkiintoisista työtehtävistäni.

Oliko Putous Suomen hauskin työpaikka? Nauroitko koko ajan? Vitsailivatko näyttelijät takahuoneessa sketsihahmoina? Mitä tapahtui lähetyksen jälkeen? Näitä asioita minulta kysyttiin talvella 2013 toimiessani Putouksen toimittajana.

Tehtäväni oli seurata Putouksen ympärillä ja sisällä tapahtuvia asioita ja uutisoida asioista Putouksen verkkosivuilla. Näyttelijöitä haastattelin arkana, ja lauantaina paneuduin itse ohjelmaan. Kysyin näyttelijöiltä kuulumisia, edelliseen ja tulevaan jaksoon liittyviä kommentteja, sketsihahmon luomisprosessiin liittyviä asioita, miettiä Putouksen ympärillä velloneista kohuista. Työ erosi paljon muista Pöllölaaksossa tekemistäni töistä siinä, että haastattelun kohteena ja jutun aiheena olivat julkisuuden henkilöt, näyttelijät, jotka kiinnostivat jo pelkkien nimiensä perusteella. Näyttelijöiden luomat sketsihahmot ja niiden letkautukset huvittivat suomalaisia työpaikoilta päiväkoteihin. Mitä hausکمپia kommentteja sain, sitä luetumpia olivat jutut Putouksen sivuilla. Jutut eivät kuitenkaan painottuneet Putouksen sisältöön tai sketsihahmoin, vaan tehtäväni oli myös mennä näyttelijöiden ihon alle ja haastatella heitä elämästä Putouksen ulkopuolella.

LAUANTAI – TYÖPÄIVISTÄ HAUSKIN

Lauantaisin saavuin Pöllölaaksoon iltapäivällä. Haastattelin studiolla illan lähetykseen tulevia vieraita ja tarkistin, olisiko lähetyksessä joitakin yllätyksiä, joihin tulisi reagoida nettisivuilla. Yksi esimerkki etukäteen tiedetävästä yllätyksestä oli seitsemännessä lähetyksessä nähty Samppa Linnan ja Teppo Ruohosen välittämä kossinta Putouksen maskihuoneesta ennen mainoskatkolle menoa.

Illalla apunani toimi ohjelmasisivun tuottaja, joka päivysti lauantai-illan koneen ääressä kotoa käsin. Tv-lähetyksen ohessa tärkeitä työkaluja olivat sosiaalisen median kanavat, Facebook, Twitter ja Instagram, joiden päivitykseen osallistuin kanavan sosiaalisen tv:n tuottajan kanssa. Keskustelut, hashtagit ja @-merkit lentelivät, kun sosiaalisen median käyttäjät intoutuivat kommentoimaan ohjelmaa perinteisen television katselun ohessa.

Näyttelijöiden ja heidän hahmojensa lisäksi tv-lähetyksen luomisesta ja onnistumisesta vastasi iso porukka muita ammattilaisia; muun muassa kuvaajat, studioisäntä, maskeeraajat, puvustaja, ohjaaja, tuottaja ja käsikirjoittajat.

MOKAANKO TÄMÄN?

Lähetyksen päättyessä oma jännitykseni nousi. Silloin minun tuli olla studiolla valmistautumassa haastattelemaan vuoden sketsihahmokilpailusta pudonnutta hahmoa suo-

raan nettilähetykseen. Mitä sitten jännitin? Että oksentaisin tai pyörtyisin – kameran edessä, sketsihahmon vieressä. Lisäksi jollakin lapsellisella tavalla jännitin myös sketsihahmoja, enhän tavannut hahmoja muuten kuin lavalla. Studiolla ollessani jututin näyttelijöitä aina omina itsenään. Tuntuikin absurdilta haastatella lavalla epätodellista sketsihahmoa, live-yleisön istuessa vielä paikoillaan ja reagoidessa kaikkeen ympärillä tapahtuvaan. Halusin tietenkin saada hahmot sanomaan jotakin hauskaa, mutta jos hahmon rooliin kuului puhua yksi- tai kaksisanaisia lauseita, oli haastavaa olla monipuolinen haastattelija. Lähetykset menivät kuitenkin hyvin, eikä jännitys koskaan saanut yliotetta. Jälkikäteen mietin, että luultavasti jännitys oli minun keinoni keskittyä työhön, ehkä ilman jännitystä en olisi kokenut niin suurta onnistumisen tunnetta.

Tv- ja nettilähetyksen jälkeen siirryin vielä hetkeksi takahuoneeseen, jossa hahmot katosivat nopeasti laatikoihin ja pusseihin odottamaan seuraavaa viikkoa. Näyttelijät kävivät omina itsenään

tapaamassa fanejaan ja antamassa tilaisuuden fanikuville. Kun Putous-studio alkoi hiljentyä, lähdin työpisteelleni kokoamaan loput jutut ja haastattelut valmiiksi. Valmistauduin siihen, että saapuisin itse vasta tiistaina toimitukseen. Silloin kävisimme taas ohjelmavun tuottajan kanssa läpi edellisen viikon kulun ja tulevan viikon kuviot, ja kokoaisimme haastatteluajatuksia näyttelijöille.

Niin... olihan se hauska, mutta kuitenkin työpaikka. Haastavaa, hektistä työtä, jossa tuli olla valppaana ja avoimena, seuraamassa Putouksen tapahtumia, keksimässä uusia kysymyksiä ja kirjoittamassa uusia juttuja. Koko talveni oli yhtä Putous-kuplaa, ja joka lauantai lähdin työpaikalta onnistuneen illan ja itseni ylittämisen tunteiden vallassa. Olen kiitollinen saamastani mahdollisuudesta työskennellä huumorin täyteen viihdeohjelman parissa. Erään Putous-näyttelijän sanoin: on mukava viettää Putouksen parissa synkin aika vuodesta.

KUVA Siiri L'Ecuyer/ MTV Media

Putous-näyttelijät maskihuoneessa ennen neljännen lähetyksen aloitussketsiä. Sketsin onnistumisen taustalla oli koko Putous-tiimi maskeeraajista ja puvustajista lähtien.

Sote sinne, sote tänne ja köyhät kyykkyyn jonon hännälle

Naurettavaa pelleilyä, ja ne saa siitä vielä palkkaa. Kuinka aikuiset ihmiset viittii leikkiä ja kinata sote-sinne-tänne-pelleilyään. Kukaan ei ole missään vaiheessa puhunut sanan puolikastakaan siitä millainen uudistus parantaisi terveydenhuoltoa ja kansalaisten palveluita. Että mihin niinku pyritään, jos potilaita ajatellaan.

Valtakunnan pellet keskittyy vaan kinaamaan siitä montako kuntaa ja minkä kokoisia pitää olla, että saadaan terveyshommat hanskattua. Ministeri tai kanisteri, ja vaikka olis kuinka blondi, niin ketään uudistajaa ei kiinnosta mitä kansalaisille aiotaan tarjota sillä pahuksen terveystamella. Miltään rintamalta ei kuulu mitään uutta ja tymeäksi asemasodaksi on mennyt koko sekava sote-sota. Veistelisivät edes haravan piikkejä siinä suunsoiton lomassa niin sote-sotkusta tulis edes jotain valmista.

Toisaalla kohistaan koulurauhasta ja värkätään lööppejä, mutta sehän on vain vanha totuus lihaksi tulleen: mitä isot edellä, sitä pienet perässä. Tyhjänpäiväistä suunsoit-

toa asian vierestä, keskinäistä nokittelua ja kiusantekoa jatkuvana pakkosyöttönä joka tuutista ja ministerin suusta tai sit sen toisen tai työryhmän puheenjohtajan, oliko se nyt neljäs vai kuudestoista asiaa leiponut työryhmä. Mitäpä sillä on väliäkään, kun niillä ryhmätöillä pyyhitään kuitenkin pyllyä.

Entä mitä tekemistä kunnilla ja sote-uudistuksella on keskenään? Suomalainen kunnallinen terveydenhoito on poikkeus maailmankaikkeudessa, ja se juontuu hevosaiakaudelta, jolloin kalliita syöpähoitoja, kuvantamismenetelmiä, liuotushoitoja ynnä muita ei oltu vielä keksittykään niin kyllähän kunnat silloin hommasta selvisivät, mutta nyt on nyt. Kunnanlääkärien aikaan hoidot, laitteet ja lääkkeet eivät maksaneet maltaita. Nyt maksaa.

Entä jos siirrettäisiin hela hoito yhden tuutin maksettavaksi, ettei potilaita hoidettaisi työpaikan tai kunnan varallisuuden mukaan. Potilaat pitäisi hoitaa vaivan eikä varallisuuden mukaan, sanoo myös HUS:n entinen hallintojohtaja professori emer. Martti Kekomäki.

Yhteistyöterveisin LeenaM

Arkin kevätkaraoke

Jussi Tuominen

Nyt koristaan pölyt kurkuista ja muista vihanneksista sekä pannaan kukkakaalikorvat hörölle kajauttamalla iloinen kevätkiekaus Egnerin Kolmen iloisen rosvon tahtiin.

JÄLKIPYYKINPESUKONE PONTIUS PILATUS

On tässä julkkulikapyykin superpesumylly.
Tää siivoo möhläyksesi, ei kärvenny sun pylly.
Se juorupuheet valkaisee ja hätävalheet halkaisee
myös linkoo ja mankeloi, paapoo ja balsamoi
Pontius Pilatus - malli A

Kun kuntauudistus ja sote alkaa mennä pieleen
voi ministeri ahdistua ja äiti tulla mieleen.
Vaan laitteen tään kun käynnistää ei metsää media puilta nää,
siis säilytä malttisi, tässä on valttisi
Pontius Pilatus - malli A

Jos Mikaelkin istunnoissa leikkii pelimiestä,
ei puhemiehen nuhtelusta kastu otsa hiestä,
kun iPadinsa usb:n vain kytkee tähän vempaimeen
niin täysillä pelittää, laiskuuden selittää
Pontius Pilatus - malli A.

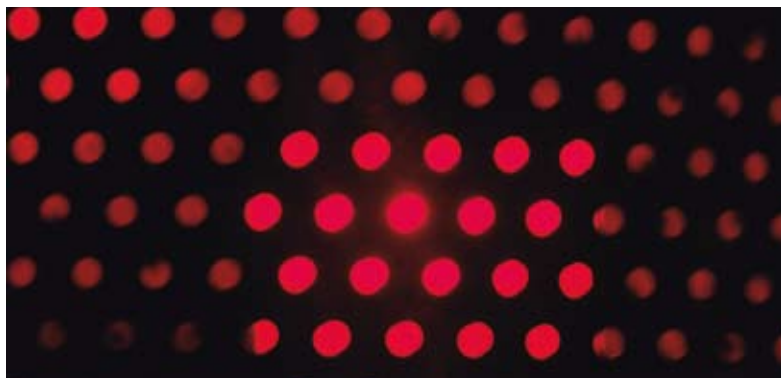
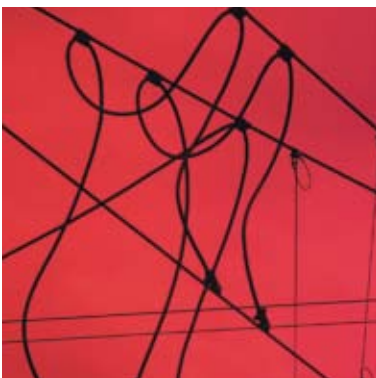
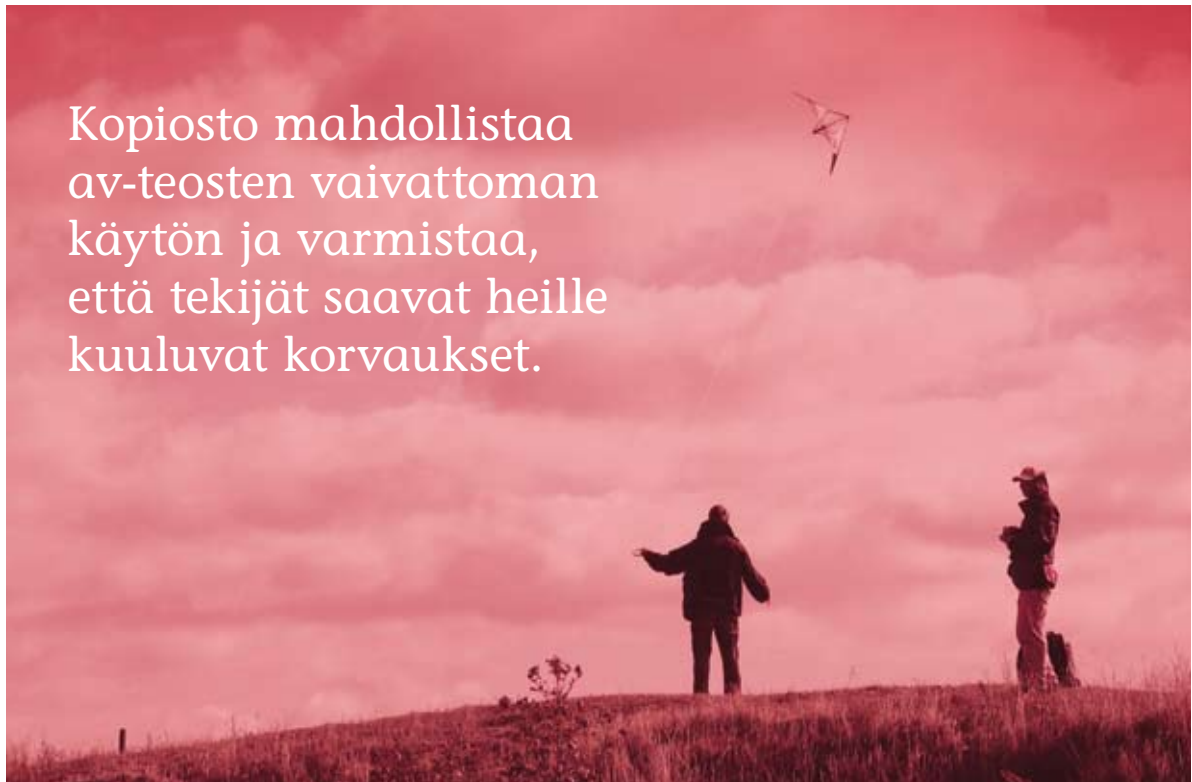
Kun antaa opettaja-äiti lapsen maistaa viinaa
niin oitis häntä lehdistömmen moralistit piinaa.
Tää sellainen on vemputin, se törkyisimmät temputkin
kirkastaa, kuurailee, uusiksi tuunailee
Pontius Pilatus - malli A.

Kun Suomi juostiin kartalle urheilukansa nyyhki.
Nyt hiihtäjät ja hyppääjät maan kartalta pois pyyhki.
Ei kulje hyppy ollenkaan, ei suostu suksi luistamaan.
Voi faktoja häivyttää maineemme säilyttää
Pontius Pilatus – malli A.

Kopiosto mahdollistaa
av-teosten vaivattoman
käytön ja varmistaa,
että tekijät saavat heille
kuuluvat korvaukset.

Luovan työn asialla

KOPIOSTO
TEKIJÄNOIKEUSJÄRJESTÖ